

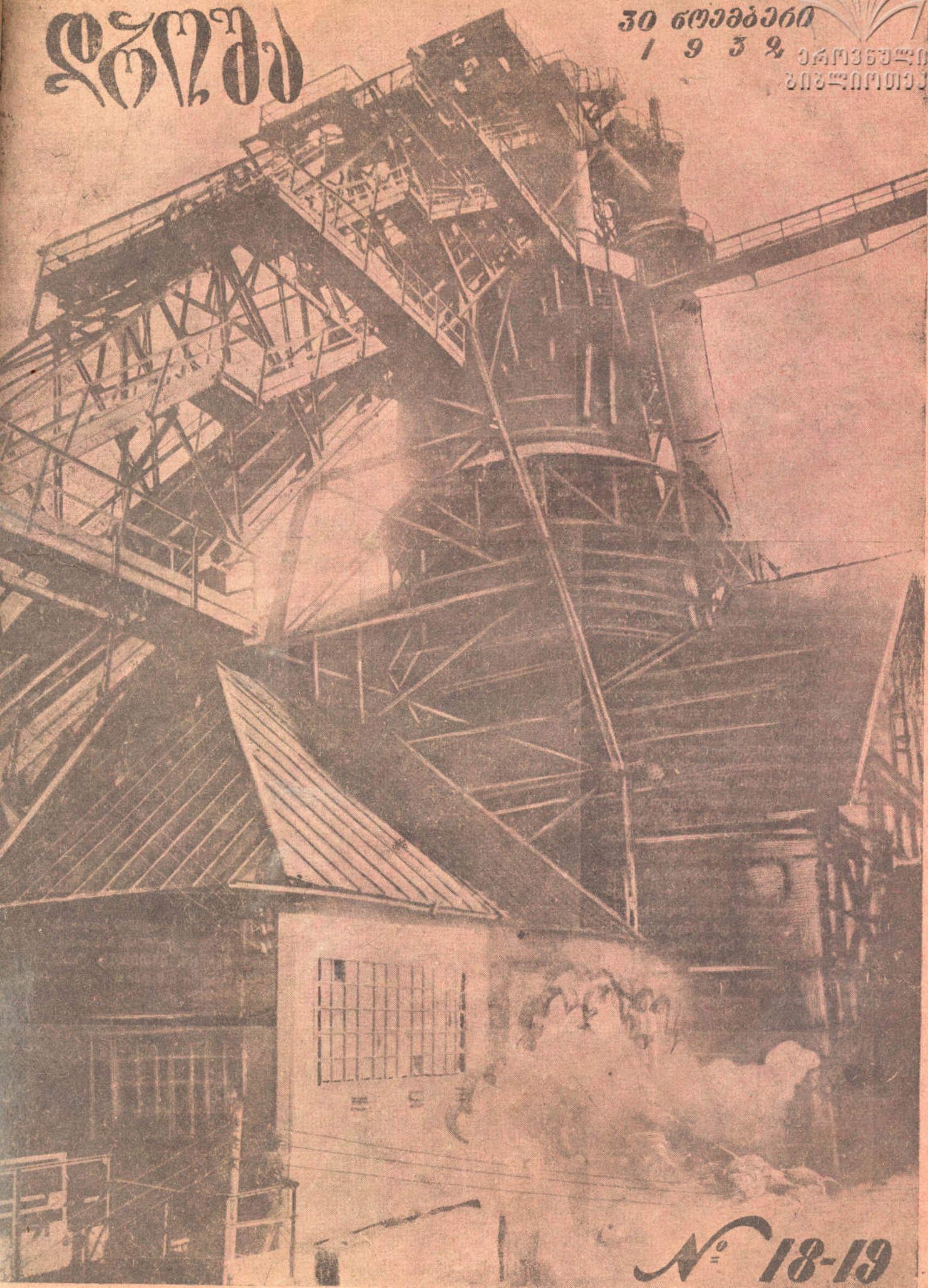
1932

დროშა

30 თებერვალი

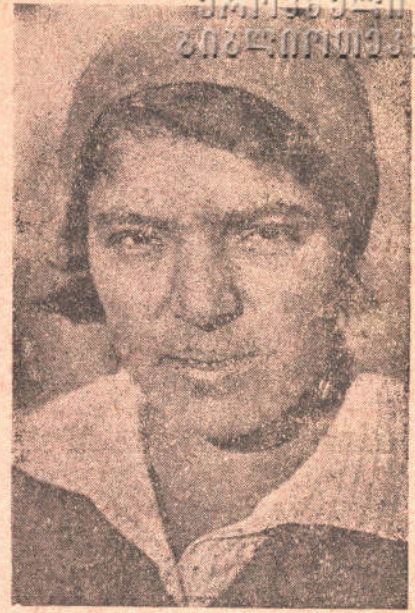
1932

თბილისის
გრაფიკული

№ 18-19

გერმანული
ზიგლინოვი

ნოემბერს ღამით მოულოდნელად გარდაიცვალა ნადეჟდა სერგის ასული ალილუევა. ამხ. ალილუევა დაიბადა 1901 წ. ძველი ბრალდებულად მომუშავე ბოლშევიკ მუშის ოჯახში. 1918 წ. ის შედის პარტიის რიგებში. 1921წ. ნადეჟდა სერგის ასული მუშაობს ამხ. ლენინის სამდივნოში, სადაც მას დავალებული აქვს ყველაზე უფრო პატივისცემის საიდუმლო მუშაობა. ამხ. ლენინი დიდძალ აფასებდა ამხ. ალილუევას ენერგიას, შემსრულებლობას და საქმისადმი უაღრეს თავდადებას, სამოქალაქო ომის პერიოდში ამხ. ალილუევა მუშაობს ცარიცინის ფრონტზე. სამოქალაქო ომის დამთავრების შემდეგ მუშაობს ეურნალში „რევოლუცია და კულტურა“ და მთელი თავისი მუშაობით უწყვეტს კომუნიზმის იდეებისადმი უსაზღვრო ერთგულებას, უადრესი თავდაბლობის და საქმისადმი თავდადების ცოცხალ მაგალითს. იქედან ამხ. ალილუევა მივლინებული იქნა სასწავლად სამრეწველო აკადემიაში, სადაც იგი რამდენიმე წლის განმავლობაში არის ფაქტულტეტის უფროსი ბილროს წევრი, საუკეთესო დამკვეთი ბრძოლაში ტექნიკის დაუფლებისათვის და მშვენიერი გულთბილი აზმანავი. 1-ლ დეკემბერს ამხ. ალილუევას უნდა დაემთავრებია სამრეწველო აკადემია და მენდელეევის სახელობის ხელოვნურ ბოქსოების ინსტიტუტი. ამხ. ალილუევას სახით პარტიამ დაკარგა პარტიის აქტიური და თავდადებული წევრი, კარგი და გულთბილი აზმანავი.

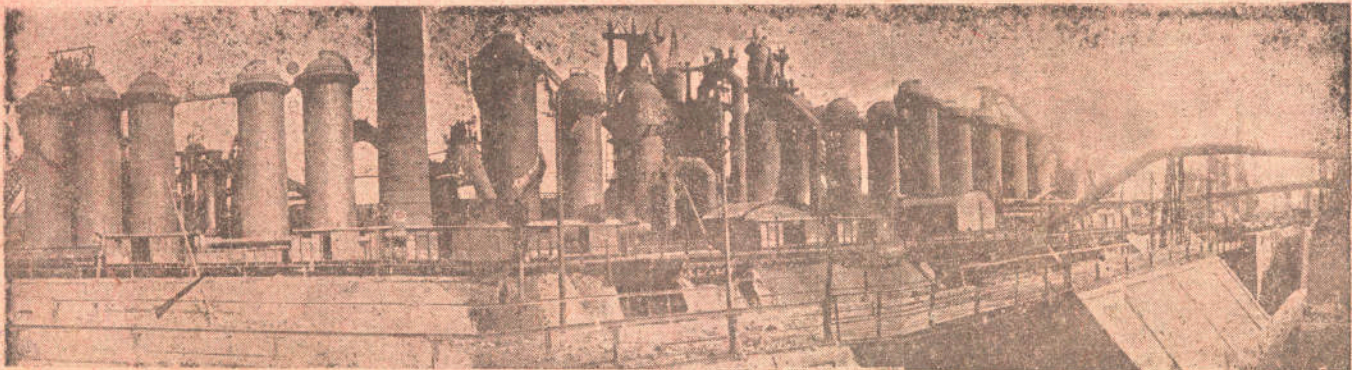
თბილისი. აზრუშუმის ფაბრიკის ცეხის პარტორგი ამხ. ვს. ტაბატაძე, რომელმაც გეგმა 110 პროც. შეასრულა.

თბილისი. „მკერავი № 4“. 4-ე ცეხის პარტორგად მდივანი საუკეთესო და მკერავი ამხ. არუსიანა ზურაბოვა.

თბილისი. ამხ. კალინინის სახელობის ქარხნის სახარატო ცეხის პარტორგი, საუკეთესო დამკვეთი ამხ. კუნდუსაშვილი. გეგმა შეასრულა 105 პროც.

თბილისი. ამხ. სტალინის სახელობის სარემონტო ქარხანა, ქარხნის საბოროტო ცეხის პარტორგი ამხ. ანთიმოზ კაპაბაძე, რომელმაც თავისი საწარმოო გეგმა 110 პროც. შეასრულა.

მშრომელთა ხანძარი ალგებარი ქვეყანა

(საბჭოთა სოფლის მე-12 წლის თავი)

1920 წ. 29 ნოემბერს სომხეთის მშრომელმა მასებმა ბოლშევიკური პარტიის მეთაურობით დაამხვეს საერთაშორისო იმპერიალიზმის აგენტე

აბს. ანანიანი

სომხეთის ცაკის თავმჯდომარე

ბის--დაშნაკების ბატონობა და დაანგრძეს კაცობრიობის ზოოლოგიური შოგინიზმის და მტრობის კედელი, რომელიც დაშნაკებმა მენშევიკ-მუსა ვატელებთან ერთად აღმართეს ამიერ-კავკასიის მშრომელებსა და რევოლუციონერ საბჭოთა რუსეთს შორის.

12 წელი საბჭოთა სომხეთის არსებობისა არის თორმეტი წელი გიგანტური პრძოლისა, რომელსაც სომხეთის მშრომელი მასები აწარმოებდნენ თავის ქვეყნის აღსადგენად ფერფლისაგან და ნანგრევებისაგან. ჯერ კიდევ რევოლუციამდე გაპარტახებული, მშიერი, გლობური მეურნეობის ქვეყანა დაშნაკების პოლიტიკის წყალობით რევოლუციის შემდეგ სიღატაკის, ნგრევის და გაჭირების უკიდურეს საზღვართან იქნა მიყვანილი.

საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის 12 წლის მანძილზე ამ ოდესღაც მშიერმა, გაპარტახებულმა და გაფრანგებულმა მხარემ გაიჩინა განვითარების გიგანტური გზა. შესაძლებელი მხოლოდ პროლიტარიატის დიქტატურის პირობებში. შესაძლებელი მხოლოდ დიდი საბჭოთა კავშირის ხალხთა ურთიერთმეორე დახმარების პირობებში. შესაძლებელი მხოლოდ ლენინური ბოლშევიკური პარტიის ხელმძღვანელობით.

ქვეყანა, რომელიც 12 წლის წინ წარმოადგენდა დაშნაკ-მეურნეობის

ბის, შინაურ და უცხოელ საბეჭოლანტების, ხუცების და კულაკების სათარეშოს, დღეს წარმოადგენს საბჭოთა სომხეთს. რომელმაც ბოლშევიკური პარტიის ხელმძღვანელობით უკვე დაამთავრა სოციალისტური ეკონომიკის მტკიცე საძირკველის აგება, ჩამორჩენილ აგრარულ ქვეყნიდან ხდება მოწინავე ინდუსტრიალურ აგრარულ ქვეყნად.

სომხეთის მშრომელი მასები ბოლშევიკური პარტიის მეთაურობით, ზოგადოებრივ ცვლიან ქვეყნის პირს, მეფისა და დაშნაკების დროს უდაბნო აღგილები ცოცხლდებიან მშრომელთა ხელში. საბჭოთა ხელისუფლებამ შესძლო გადაიჭრა ქვეყნის სახალხო მეურნეობის ისეთი საკითხები

აბს. ხანჯიანი

სომხეთის კ.პ. (ბ) ცეკას მდივანი

რომლებიც განხორციელებულ საქმეებზე მიჩნდნენ წინათ, ასეთია, მაგალითად, სევანის პრობლემა.

ამ პრობლემის გადაჭრა საბჭოთა ამიერ-კავკასიის მისიონს 2.384 მილიონ კილ.-სათს არაჩვეულებრივად იაფ ენერგიას, თითქმის იმდენს, რამდენსაც დნებროვისი. სევანის ჰიდრო ენერგიით ამოშავებული ილსადგურების ტურბინებიდან გამოსული წყალი, მორწყავს 130.000 ჰექტარს აქამდე მკიდარ წიწას. რომელიც დაიფარიბა ბამბის, ბრინჯის და სხვა პლანტაციებით.

იზრდება და მტკიცდება საბჭოთა სომხეთის სამეურნეო ძლიერება. იზრდება და მტკიცდება მისი კულტურა, ნაციონალური ფორმით და ინტერნაციონალური თავისი შინაარსით. იზრდება მშრომელი ინტელიგენცია

საბჭოთა სომხეთის სახელმწიფო დერბი.

ნციის ახალი კადრები და თუ ამ ათობრივ წლის წინად ხელზე ჩამოსათვლელი იყო მუშაკები, რომლებიც სომხეთის საბჭოთა ხელისუფლებას მშრომელებთან და თავის განკარგულებაში სოც. მშენებლობის დასაწყებად. დღეს მას თამამად შეუძლია საკუთარი სამეცნიერო მუშაკების საშვლებით სჭედოს სპეციალისტთა ახალი კადრები, საკუთარი ინჟინერ ტექნიკოსების საშვლებით აშენოს ძორაჰესები და სევან-ზანგას ილსადგურები, მრეწველობის და ქიმიის გიგანტები და სხვ.

უდიდესი მიღწევებით შედიან სომხეთის მშრომელი მასები საბჭოთა

აბს. ტარ-გაბრიელიანი

სომხეთის სახკომსაბჭოს თავ-მარე.

სომხეთის არსებობის მეცამეტე წელს. საბჭოთა საქართველოს აზერბეიჯანის მშრომელ მასებთან ხელი-ხელ ჩაკიდებული ისინი ამავრებენ ამიერ-კავკასიის ფედერაციის, ამიერ-კავკასიის მშრომელთა მშვიდობიანი თანაჯიხვერების და სოციალისტისათვის მხარ და მხარ ბრძოლის ამ უძლიერესი საწინდრის ძლევამოსილებას.

ამსტერდამის ანთისაგხელო კონგრესი *

მსოფლიო ანტი-სამხედრო კონგრესი, რომელიც 27-29 აგვისტოს შესდგა ამსტერდამში, წარმოადგენდა ყველა ქვეყნების მასების ყველაზე უფრო მძლავრ დემონსტრაციას იმპერიალიზმის წინააღმდეგ. კონგრესზე დასაწერებელ არჩეულ 5 ათასი დელეგატიდან გამოცხადდა მხოლოდ 2200, დანარჩენებმა ვერ შესძლეს დასწრება მატერიალური დაბრკოლებების ან სათანადო მთავრობების აკრძალვის გამო. ეს 2200 დელეგატი წარმოადგენდა 30.000-ზე მეტ სხვადასხვა ორგანიზაციას 30 მილიონი წევრით 28 აგვისტოს ამსტერდამში შემდგარ მიტინგზე 20-30 ათასმა კაცმა აღფრთოვანებით, დაუქირა მხარი კონგრესის მოთხოვნებს. საანგარიშო მოხსენებებზე, რომელიც 2 სექტემბერს იქნა მოწვეული პარიზში ბულის დარბაზში, მოვიდა 20 ათასამდე კაცი, რომლებმაც გასჭედეს არა მარტო დარბაზი, არამედ ახლო მდებარე მოედანიც. საფრანგეთის შინაგან საქმეთა სამინისტროს ნამდვილი ბატონი - პატრონი პარიზის პოლიციის უფროსი კიბაპი, როგორც ცნობილია, თანდათან მიტინგის მოწაწილეება და მრავალი მათგანი შეიქნა მისი აგენტების ტყვეობის მსხვერპლი.

კონგრესის ეს განსაცვიფრებელი წარმატება, რომელსაც კიდევ უფრო ნათელჰყოფენ გააფთრებული პოლიციური რეპრესიები, ნაკარნახევი შიშით და შურისძიების წყურვილით ისე, როგორც განგაში პარიზის ბრენისა, რომელიც პროვოკაციით ამით სცდომოდა დღემოთი აველო გვერდი კონგრესისათვის, შემდეგ კი მიმართა ვდა რეაქციონურ ძალებს („ორდრ“ 13 სექტემბრის ნომერი) და თვით მოაყიდულ ძველებსაც კი („ფიგარო“ 12 სექტემბრის ნომერი). იმ მიზნით, რომ სისხლში ჩაეხრჩოთ მსოფლიო სინდისის ეს ჯანყი კაპიტალიზმის წინააღმდეგ, რომელიც ბატონობს მთავრობებზე, — ეს კოლოსალური გამოძახილი მით უფრო საგულისხმოა, რომ კოგრ. შეხვდა მთავრობათა, და „საზოგადოების ბურჟუაზიას“ აშკარა თუ ფარულ მტრულ დამოკიდებულებას. ასეთსავე მტრულ დამოკიდებულებას შეჩერდა ის საერთაშორისო სოციალიზმის მთავარი შტაბის

მხრივაც, რომელიც საბოლოოდ გადაიქცა ხელისუფლების სათავეში მდგომ ბურჟუაზიის მუშარცხენე ფრთად.

კონგრესის არამცირედი ისტორიული მნიშვნელობა მდგომარეობს იმაში, რომ მან ნიღაბი ჩამოგლიჯა გაბურჟუზებულ II ინტერნაციონალს, რომელიც წარმოადგენს მხოლოდ

რომენ როლანი.

კონსტიტუციონერ ოპოზიციას პარლამენტში და მხად არის გახდეს თავისი მოაქვემდებარების — რადიკალ. მინისტრების მიმკვიდრე. მე ვიმყოფებოდი იმ მოლაპარაკებებში კუჩსში, რომელსაც ბარბიუსი აწარმოებდა ციურისში ფრიდრიხ ადლერთან და აგრეთვე იმ მიწერ-მოწერის კუჩსში, რომელიც ამ მოლაპარაკებას მოჰყვა და დავინახე ის, რაც აქამდე იჭვიდაც არ მომსვლია (რადგან მე პატივს ვცემ ამ პირებიდან), — ის დაფარული პანიკა, თუ გააფთრება არა, რომელმაც შეიპყრო ყველა ეს სოციალისტური ლიდერები მარტო იმ ერთი აზრის გამო, რომ ჩვენ, რამდენიმე კა-

დართო კონგრესის მოწვევის ნება, მაგრამ უკანასკნელ მომენტში აკრძალა საბჭოთა ორგანიზაციების და მრავალი სხვა ქვეყნების დელეგატების შესვლა. დაბოლოს ამას იგიწყებენ, მაგრამ მე ეს გავიგე გორკის წერილიდან, საფრანგეთის მთავრობამ პარიზის მიტინგზე ორწილობის მისაღებათ საფრანგეთში შესვლას უფლება მისცა მხოლოდ გორკის და შვედრიტს. ხუთ დანარჩენ დელეგატს შესვლა აღკრძალეს და გორკიმ, ოსაკვირვებელი უარი სთქვა ნებართვით სარგებლობაზე. გორკი უმატებს: რომ არ ყოფილიყო ეს შეუტრაცხყოფელი პირობები, ის, ავადმყოფობის მიუხედავად ჩამოვიდოდა პარიზში. საფრანგეთის საზოგადოება უნდა იცოდეს, თუ როგორ გამოიყურება საზამდევლოში კრიოის მთავრობის მოწვევებითი ლიდერალიზმი.

კი, რომელთაც გულწრფელი იმედი მდამყვილობინობდა, მათ გარეშე, იმპერიალის და პარტიული დოგმებისათვის ანგარიშის გაუწევლად. ცდილობთ მოვიწვიოთ ყველა მამაკაცები და ქალები, რომლებიც ეკუთვნის ამ თუ იმ პარტიას ან უპარტიონო, რომლებსაც ასულდგმულებს გადაწყვეტილება ნაყოფიერად და ერთად იბრძოლონ ომის წინააღმდეგ.

ყველა საშვალელებს მიმართეს იმისათვის, რომ გითიშათ კონგრესის ორგანიზატორები, შეტანათ კონგრ. ორგანიზაციებზე, რისთვისაც ზოგიერთებს პირველად აქებდნენ, როგორც „იდეალისტებს“ (როგორც, მაგალითად, მე), სხვებს ხატავდნენ, როგორც „მოსკოვის ხელს“ (ან „თვალს“), რომელიც ფრიდრიხ ადლერის ელანდობოდა ყველგან; ამასთან ერთად ცდილობდნენ „იდეალისტებისათვის“ დემოტიკებიან, რომ ისინი წარმოადგენენ მხოლოდ უბრალო იარაღს, რომელსაც იყენებენ ჯოჯოხეთური მანერების განსახორციელებლად; სოციალისტურმა პარტიებმა გამოუშვეს თუ მრავი ცირკულიარები, რომლებიც ფარულად დაგზავნეს და გამოქვეყნებულ იქნა სოციალისტურ პრესაში იმ მიზნით, რომ თავიდანვე სახელი გაეტეხათ კონგრესისათვის; და ყველაფერი ეს ჩადენილი იქნა კონგრესის საბოლოო მიზნის მიზნით.

ამ უბადრუტეს კამპანიამ თავისი განიხატულება პოოა წერილი. რომელიც დაიბეჭდა 2 ინტერნაციონალის სეკრეტარიატის ბიულეტენში და რომელსაც ხელს აწერს: „ფრიდრიხ ადლერის მდივანი ადოლფ შტურმსტალი. ეს წერილი დაუყოვნებლივ აღფრთოვანებით გაუბეჭდეს ყველა სოციალისტურმა ორგანიზაციამ: „პოპულერ“-ის მეთაურობით ისე, როგორც რეაქციონურმა, როგორც არი „აურნალ დე ვენეც“. ეს ცრუ ანგარიში კონგრესის შესახებ სათაურით: „ამსტერდამის კომუნისტური დემონსტრაცია იმპერიალისტური ომის წინააღმდეგ“ წარმოადგენს უდიდეს კორს (გწუხვარ, რომ მიხდება ამის გაცნადება საჯაროთ, ვინაიდან წერილის ავტორი ცდილობს პირადად მე ყოველმხრივ მდიოს).

ამის საბასუხოთ მე ყოველგვარი კომენტარიების გარეშე მიუთითებ შემდეგ უბრალო ფაქტებზე: პირველსავე დღეს, 27 აგვისტოს, ზარბაზის შესავალი სიტყვის და ჩემი დეკლარაციის გამოქვეყნების დამთავრებისთანავე, სიტყვა მიეცა განდის მეგობარს, ინდოეთის ნაციონალური კრების ყოფ. თავმჯდომარეს პატელს. რომელიც ამბობდა დაუსრუ-

*) რომენ როლანის ეს წერილი 15 ნოემბერს დაიბეჭდა პარიზის ეურნალ „ეროპა“-ში და შემოკლებით მოთავსებულია გაზ. „ინვესტიცია“-ს 27 ნომბრის ნომერში, ქაიდანაც ჩვენ ვიღებთ მას.

*) არ უნდა დავივიწყოთ, რომ შევიცარიის მთავრობამ აკრძალა კონგრესი შვეიცარიის ტერიტორიაზე. ბრიტანეთის მთავრობამ აშკარად არ სთქვა უარი, მაგრამ განაცხადა, რომ ვერ უზრუნველყოფენ უცხოელ დელეგატების თავისუფლად შესვლას და გასვლას, ნიდერლანდების მთავრობამ

ლებელ სიტყვებს ინდოეთის მოძრაობის შესახებ. მეორე დღეს, 28 აგვისტოს, გამოვიდა ადამიანის უფლებათა საფრანგეთის ლიგის წარმომადგენელი პრიუდომო, რომელმაც დამწვინებით გააცნო კონგრესს თავისი ლიგის მშვიდობიანობისმოყვარული წვრილბურჟუაზიული თეზისები ისე, რომ არავის ოდნავი პროტესტიც კი არ გამოუწვევია. მესამე დღეს გამოვიდა ლიდა გეიმან — მშვიდობიანობისა და თავისუფლებისათვის მებრძოლი საერთაშორისო ლიგის გერმანული სექციიდან. ძველი მებრძოლი, ის საცხებით ანკარად გამოვიდა ძალადობაზე უარის თქმით ტაქტიკის სასარგებლოდ. ის ამბობდა, რომ ის არის იმპა. ტაქტიკის წინააღმდეგი, ვინც გამოიღოს „როტ ფრონტ“ და ხელოს მუშტად კუმშვას და რომ საჭიროა „როტ ფრონტ“-ის ძახილი გაშლილი ხელით — გაშლილით ყველა ადამიანებისათვის, ვისაც გულწრფელად სურს მშვიდობიანობა. მისი სიტყვა მზურვალე ტაშმა დაჰვარა 2).

დაუმატებ, რომ ჩემი საკუთარი დეკლარაცია, რომელსაც ახასიათებდა თავისი ზეპარტიული სული, წაკითხულ იქნა დაუყოვნებლივ ბარბუსის სიტყვის შემდეგ ქალთა საერთაშორისო ლიგის ფრანგული სექციის თავმჯდომარის დიუშენის მიერ, რომელიც ისეთივე დამოუკიდებელია, როგორც მე. კომუნისტები არა ნაკლებ მზურვალე ტაშისცემით შეხვდნენ ჩემს დეკლარაციას, ვიდრე კონგრესის სხვა დელეგატები.

ეს რამოდენიმე მაგალითი, რომლებსაათვისაც მე შემდეგ დამემტკიცებია მრავალი სხვა. საჭიოდ ნათელყოფენ, რომ კონგრესის ტრიბუნა ღია იყო ყველასათვის და თუ კომუნისტური მოწოდებები იქ ყველაზე უფრო ხმამაღლა გაისმოდა, ეს იმით აიხსნებოდა, რომ სხვა „მოდერნები“ არა თუ არ მოუწოდებდნენ თავიანთ მომხრეებს დასწრებოდნენ კონგრესს, არამედ, პირიქით, ცდილობდნენ ზოლი შეეშალათ ამისათვის. მათ შეეძლოთ დახმარებოდნენ კონგრესს და ლოიალურად დაეპირიპირებინათ თავისი მოქმედების გეგმა თავისი მოწინააღმდეგეების მოქმედების დამცხათვის. რის შესახებაც მე წინასწარ ვაცნობე (ჩემი წერილი დე-ჟონეს).

2) თავის მოხსენებაში, რომელიც მან წაიკითხა ლიგის სექტემბრის სხდომაზე, ლიდა გაამანმა სათანადო შეფასება კონგრესის ობიექტივობა და განაცხადა: „კამათი სწარმოებდა სრული ობიექტივობის პირობებში. ორბანისაჰიკობა სიტყვა მისთვის ყველა რანდენცების წარმომადგენლობს, მე დარწმუნებული ვარ იმაში, რომ რამდენადაც ორბანისაჰიკობი შეინარჩუნებენ თავის ობიექტივობას, არავითარი საფუძველი არ არის ამისათვის, რომ ჩვენ განვვიდგეთ (გეიმან მიმართა ისე, ვინც პოსტგავსად ძალადობის მოწინააღმდეგეა). პირიქით, ჩვენ უნდა ვითანამშრომლოთ“

კონგრესზე ორატორებს არ ეკითხებოდნენ მათი პარტიულობის შესახებ და ყველაზე ნაკლებ უყურებდნენ მათ პაგონებს. ყურადღებას აქცევდნენ მათ ენერგიას და კონკრეტულ წინადადებებს. ეს იყო კონგრესის და მასახალისებელი ხასიათი. ეს იყო ტურნირი ორატორების, რომლებმაც გამოდიან მყვირალა ფრაზებით, რომ თავი გაინთავისუფლონ მოქმედების ეალდებულებისაგან, როგორც ეს ხდება შენევის კრებებზე; ამიტერდამ ში არ ემინოდან გარკვეული გადაწყვეტილებების, წინააღმდეგ სოციალისტებისა, რომელთა წარმომადგენელი, მეორე ინტერნაციონალის აღმასკომის წევრი — დანი საჯაროდ გამოტყდა, რომ „მეორე ინტერნაციონალი შეგნებულად გაუბრის ომის შესაძლებლობათა საკითხის განხილვას და ყველა სოციალისტური პარტიებიც ცდილობენ შეწყვიტონ კამათი ამ საკითხზე იმის შიშით, რომ ეს გამოიწვევს განხეთქილებას.“

კმარა, ბატონო სოციალისტებო; კმარა ეს შიში და თავის არიდება, რომლებმაც ჩვენ მიგვიყვანეს 1914 წლის ივლის - აგვისტოს შავხნელ დღეებამდე და მონანიებამდე, რომლებიც ამას მოჰყავს თუ თქვენ ვერ გაბედავთ, ჩვენ გავბედავთ უთქვენოთ და, თუ საჭირო შეიქნა, თქვენა წინააღმდეგაც. თქვენ უკვე არ სარგებლობთ პრივილეგიებით ბუნეს ნაგევრად მოახდინოთ არჩევანი მშვიდობიანობისა და ომს შორის. ჩვენ მოვახდინეთ არჩევანი: „ოპ-ოპ! ჩვენ ყოველგვარ სამშაღ, ი.ე. მოვპარ თავთ ყველა იმთ წინააღმდეგ, ვანც ამას დაუშვებს თავისი უმჯახედობით!“

ამიტერდამის კონგრესის პარკელ შედეგს წარმოადგენდა 291 სოციალისტის განთავისუფლება სოციალისტური ლიდერების გავლენისაგან. სამარცხვინო ბოძზე გააკრეს რა ლიდა და მეორე ინტერნაციონალის ბელადების საქციელი კონგრესის მიმართ, მათ სურთ სრული თანხმობით დარამ სოციალისტებმა განაცხადეს, რომ მათ სურთ სრული თანხმობით დანარჩენ დელეგატებთან განახორციელონ ომის წინააღმდეგ ბრძოლის კრთიანი ფრონტი, საბჭოთა რევოლუციის დაცვის ფრონტი.

კონგრესს დაესწრო 830 კომუნისტი, რაც შეადგენს კონგრესის დელეგატების საერთო რიცხვის 35 პროც., 291 სოციალისტი, 24 დამოუკიდებელი სოციალისტი, 10 კომუნისტი-დი

3) თვით ფრ. ადლერი სწერს: „უნდა გამოეტყვედ, რომ მთელი წლები გათის და მე არაფერი ძიოქავას ძირითადი ვადამწყვეტი პრობლემის შესახებ, როგორ მოგიქცეთ ომის შედონვევაში“ პრობლემის შესახებ, რომელმაც დაამსხვრია მე-2 ინტერნაციონალი 1914 წელში. ჩვენ მთელი რიგი წლებია ამ საკითხს შეგნებულად ვყვანებთ უკანა რიგში“.

სიდენტი, რეფორმისტული ავტორი მიურ და დამოუკიდებელ პროტაგონისტების 412 დელეგატი, უბიტიულ რევოლუციონურ პროტაგონისტების 602 დელეგატი, ქალთა მოძრაობის 58 წარმომადგენელი, ნაციონალური შემადგენლობა: 759 გერმანელი დელეგატი (რომელ 585 დელეგატი საფრანგეთიდან, 318 თავან ბევრი მოვიდა ფეხით, ათავგვარი საფრთხის ვადლახებით), — ინგლისიდან, 458, — პოლანდიიდან, 55 — ჩეხო-სლოვაკიიდან, 42 — ბელგიიდან, 39 — შვეიცარიიდან, 37 — შვეიცარიიდან, 35 — იტალიიდან, 11 — აესტრიიდან, 11 — ნორვეგიიდან, 11 — დანიიდან, 11 — თურქეთიდან, 11 — ინდოეთიდან, 8 — პოლონეთიდან, 8 — ჩინეთიდან, 6 — შვეიცარიიდან, 4 — სამხრეთ-სლავიიდან, 4 — რუმინეთიდან, 4 — ლატვიიდან, 4 — იპონიიდან, 3 — საბერძნეთიდან, 3 — ინდოეთიდან, თითო-თითო — უნგრეთიდან, ბელგიიდან და ესპანეთიდან.

სოციალური შემადგენლობა: 1865 7 3888ა.8ა — ტენე“ 888ი სუვოუ მუშა, 72 გლეხი, 249 ინტელიგენტი და თავისუფალი პროფესიის პირი. კონგრესს თავისი სოლიდარობა გამოუცხადეს საფრანგეთის ინტელიგენციის საუკეთესო წარმომადგენლებმა, როგორც, მაგალითად, ჟორჟ დიუჰამელმა, რომელმაც მე გამომიგზავნა კეთილშობილებით აღსავსე წერილი პროტესტით ყოველგვარი ომის წინააღმდეგ, ანდრე ჟიდმა, რომლის უკანასკნელმა განცხადებამ შეამფთავა ყველა ქვეყნების ბურჟუაზია, შარლ ვილდრამ, ჟან-რიშარ ბლოხმა, ჟან გიუენომ, ჟაკ-რობერ ფრანსმა, როჟე მარტენ-დიუ-გარმა, „ეუროპ“-თან, „მონდ“-თან და „პლან“-თან დაკავშირებულმა ჯგუფებმა. პროლიტარულმა მწერლობმა, რომლებიც სწერენ ფრანგულ ენაზე, რევოლუციონურ მწერალთა და მხატვრების ასოციაციამ, ოგიუსტინ გაშონმა, ჟორჟ პიოშომ, ბერნარ ლეჟამა, ჩენე მობლანმა, ალოისის დანანმა, მარსილ კოგენმა, ალმოსავლეის ენების პროფესორმა, პოლ ბრიულამ, ანდრე ბაკემ და სხვ. ამ ბევრათ არა სრულ სიაში არ შესულან საინიციატივო კომიტეტების წევრები; საფრანგეთში — პოლ ლანევენში, ვიქტორ მარაგირიტი, პოლსინიაკი, ფელიპენ შალოი, არმანშარ პანტიე, ფრანსის ჟურდენი, პოლ ვინ-კუტიორი, შოისინიაკი, რაბი და სხვ.; საზოგადოება — მაქსიმ გორი. ენი ჰეინი, გენრიხ მანი, ბერტრან სანკი, ნაილოვ ელოისი, ფრანკ მახარლი, ესსი, კარინ მიხაელა, ჟრაიზი.

4) დანის მწერალმა ანდრესენ ნეკსიმ უამბო კონგრესს, რომ მისი დღეგაიის რით ერთი წერილი, ახლავარია მხატვარი. პიტორის მომზარება გერმანიაში იცნეს, როგორც ამიტერდამის კონგრესის დელეგატი, ფაშისტებმა მას სასტიკად სცემეს.

დნეპროპეტროვსკი (უკრაინა) ვლ. ილიჩის სახელობის კულტურის სახალხო.

ეპტონ სიკლერი, დოს-პასოს, შო-
ვუდ ანდერსენ, სკოტ ნორინგ, პოლ
დანა და სხვ.

ის გარემოება, რომ ბურჟუაზი-
ული და სოციალისტური პრესა ცდი-
ლობდა დღემოდ აეცლო გვერდს ამ
დიდი სახელებისათვის, დამაშა-
ველია მხოლოდ ერთი დაწველა.
ესა და იმის, რომ მთელი ევროპა გა-
იგებს. ნუ თუ ისინი ფიქრობენ, რომ
შეიძლება ყაჩაღობა საზოგადოებრი-
ვი აზრის, რომლის ხელმძღვანელი
წარმომადგენლები არიან კალმისა
და აზროვნების ეს ოსტატები? ამგვარ-
ად მოიქცევიტ ბურჟუაზია და სო-
ციალისტები ხაზს უსვამენ თავის სა-
კუთარ დამარცხებას.

მე არ ავსწერ იმ უაღრესად ამა-
ღელვებელ სცენებს, რომელსაც წარ-
მოადგენდა კონგრესი, დრამატულ
კამოსვლას ინგლისელ მეზღვაურისას,
რომელიც მონაწილეობას იღებდა
ფლორენსის მომზადარ მღელვარებაში,
გამოსვლას ახალგაზრდა იტალიელ
მატროს - ანტიფაშისტისას, რომე-
ლიც ჩამოვიდა მიუხედავად იმისა,
რომ მის სიცოცხლეს საფრთხე მოე-
ლოდა; ძველი იაპონელი ლიდერის
კატაიამას და ფაშისმის უღელ ქვეშ
მგმინავ ქვეყნების დილეგატების გან-
ცხადებებს; უნიტარული პროფკავში-
რების წარმომადგენელ რაკამონის
მძლავრ და მკაფიო სიტყვას, ფრანგ
გლეხების წარმომადგენელ ვაზენის
ღრმად მონაფიქრებ ფრანგულ სიტ-
ყვას; კეთილშობილ მოწოდებას გაე-
რთიანებისაგან, რომელიც გამოაქვე-
ყნა 80.000 ფრანგ მასწავლე-
ბლით კავშირს წარმომადგენელ-
მა დიუმამ; დიუ ეერამის —
ყოფ. ფრონტელების რესპუბლიკური
ასოციაციის წარმომადგენელის მჭობარე სიტყვას; მოუწოდებრი-
ვის მხურვალე გამოსვლას. თავმჯ-
დომარე პანრი ბარბიუსი, საშინლად
მოქანცული, გამბდარი, თავიდან ზო-
ლომდე, განუწყვეტლივ ასრულებდა
თავის მოვალეობას, ზრუნავდა ამა-
ზე, რომ კამათი ჩატარებულიყო და-

პირველი მიუდგომლობის ატმოსფე-
რაში.

მე გადავდივარ მანიფესტზე, რომელიც
მიიღო კონგრესმა, ეს მანი-
ფესტი, შემუშავებული კონგრესის
უკანასკნელ დღეს, მანიფესტი, რომელიც
ცდილობდა გაეთვალისწინე-
ბა, სხვადასხვა ჯგუფების სურვა-
ლები მთლიანობის დაუზღვევლად
და ძირითადი იდეების მსხვერპლად
შეწირვის გარეშე, ასახავს ძლიერ
ბერს ამ საძნელედიდან. ეს არის
ძლიერ რთული შემოქმედება, გაე-
თხზული ძლიერ წვრილი ნართიდან.

მაგრამ ვუკეთებ რა შენიშვნებს
მანიფესტის ამა თუ იმ ფრაზებს, რომელიც
საჭიროა კვლავ იქნას განხი-
ლული და შემოკლებული, მე ვამტ-
კიცებ, რომ საერთოდ ის წარმოად-
გენს კონგრესის ერთსულოვანი ნების
ყოფის სწორ და ეფექტურ გამოხა-
ტულებას. ის ნათლად ააშკარავებს
იმ როლს, რომელსაც თამაშობს და-
მმონებელი კაპიტალიზმი, მისი ოფი-
ციალური „პაციფისტური“ დაწესე-
ბულებების სიტყვებს, როგორიც
არის ერთა ლიგა, ეს მაზინჯი უბა-
ღრუკა იარაღი, რომელიც კაპიტალი-
სტურ მთავრობათა პოლიტიკას ატა-
რიბა მანიფესტი საყოველთაო ეალ-
დებულებად თვლის საბჭოთა კავში-
რის დაცვას ყოველგვარი თავდასხმე-
ბისა და შეთქმულებებისაგან. ის მო-
უწოდებს გონებრივ და ფიზიკური
შრომის მუშაკებს მთლიანობისაგან,
ივ. მოუწოდებს პროლეტარულ მა-
სებს დარაზმული ბრძოლისაგან ომის
წინააღმდეგ. დაბოლოს, იგი შეიცავს
საერთო ფიცს — შეერთებული ძალებით
ბრძოლისას და ქმნის მუდმივ
ორგანიზაციას კონგრესის გადაწყვე-
ტილებათა შესასრულებლად, სახელ-
დობრ: იმპერიალისტურ ომთან ბრძო-
ლის საერთაშორისო კომიტეტს. ამ
კომიტეტში შევიდა 120 კაცი, რომ-
ლებიც საყოველთაოდ არიან ცნობა-
ლი და ყველა ქვეყნებს წარმოადგე-

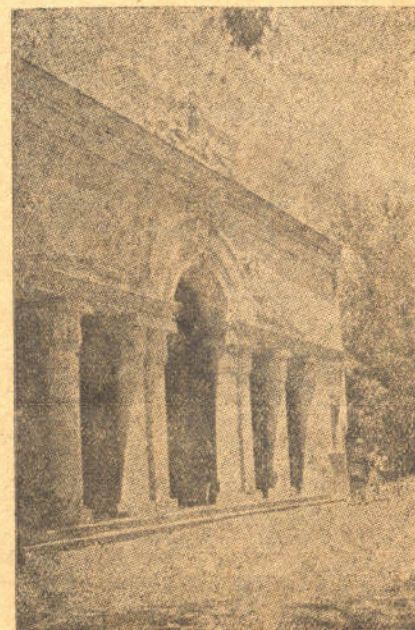
ნენ. ამ კომიტეტმა თვალყური უნდა
ადევნოს, იბრძოლოს და საფრთხის
შემთხვევაში უკარანახოს სათანადო
მოქმედება*).

საფრთხე მუდმივია და ასევე მუ-
დმივი უნდა აყოს მასთან ბრძოლა.

1932 წ. 20 სექტემბერი.

P. S. მე არ შემოძლია ეს ანგარი-
ში დაემათავრო ისე, რომ არ შევეხო-
ი მძლავრ გამოძახილს, რომელიც
კონგრესმა გამოიწვია საბჭოთა კავ-
შირში. მთელს სახელმწიფოში, ლე-
ნინგრადიდან ტაშკენტამდე, ყველა
მსხვილ ქალაქებში და ფაბრიკებში
ჩატარებული იქნა ანტისამხედრო
დაცვითი 140,000 ყაცი). ამ მიტინ-
გებში (მოსკოვში ამ მიტინგებს
გეგმე ინტელიგენტებთან და მეცნი-
ერებთან აკადემიის ცნობილ წევრე-
რთან ერთად გამოდიოდნენ მათი
ამხანაგი მუშებიც.

*) ანტერდამის კონგრესთან ერთად მიმ-
დინარობდა ტრანსპორტელების, რკინი-
გზელების, ფიქრების, გლეხების, მასწავლებ-
ლების, ექიმების, სტუდენტების, ქალთა,
მემაღროთა და სხვ. ინტერნაციონალურ
კომისიების სხდომები.

დენინკანის თეატრის ფასადი

სანგრეზი გუენოს- აირისტან

აღმოსავლეთით—მწვევი კრანები.
დასავლეთით—მრავალსართულიანი
სახლების ნანგრევარ-წყრე. მზე, მწვანე
მინდორი, საოკეანო გემების წითე-
ლი მილები, მწვანე საილენძის გუმ-
ბათები. სამას მეტრზე—ქალაქი, ხუ
თასზე—კალიე ფლორიდა... მზე ახა-
ლი ნავთსადგურის მწვანე ელზე,
ლამაზი გორაკები, და—შავ ლაქათ
პინდურის მწვანეზე—ხუთი მოხრი-
ლი ზურგი, თავები ქუდებში, ხუთი
პროლეტარის ზის კვამლიან ცეცხ-
ლის გარშემო.

ეს არის უმუშევრობა არმიის მო-
წინავე რაზმი.

ხალხი, რომელმაც შექმნა ქვეყნის
სიმდიდრე, ისინი იყვნენ კაპიტალის-
ტური დარგოვების ბრმა-იარაღი; ახ-
ლა კი ჯმუხბათ შეჰყურებენ მათ წინ
აღმართულ მრავალსართულიან სახ-
ლებს. მათ ააშენეს ეს სახლები და
ახლა ღამეს ათევენ ღია ცის ქვეშ.
მათ შეაგროვეს ხორბლის მოსავალი;
საწყობები, რომლებიც სკდება სურ-
სათ-სანოვავისაგან, აქვია, რუს პი-
რას, მათ თვალწინ, რომ ზაზი გაუ-
სვან ერთ მუჭა ხალხის სიმდიდრეს
და სიმსუნაგეს და ნათელჰყონ უფ-
რო სისხლიან და სარკასტიულ ფორ-
მებში მათი სილატაკის მთელი სისას-
ტიკე. მათ შექმნეს საკვები და ისი-
ნი კედებიან სიმშლით.

აქა-იქ შავ წერტილებათ მზის
ქვეშ გაფანტულან უმუშევრები.

ქერა ხალხი, გრძელწვერიანები,
ახალგაზრდები, შავგერმანნი, ჩემ-
ნი... ისინი შეგვგუფულან წყებათ,
ტრაპეციებით, სამკუთხედებათ. კუ-
ადულებული წყალით საცხე სუვოზე
თბის წვეროებში—ხალხი. შუაში—
ადულებული წყალით საცხე ზეთის
და ნავთის თუნუქის ყუთები. წელ-
ში მოხრილნი და სახელო შემოკეცი-
ლნი რეცხენ საცვლებს. ბრამებში—
მიწული ქონიბი.

მომწვანო-მოყვითალო წელის ნაკა-
დები სტოგებენ შლამიან კვალს, და-
ეხანგულ თუნუქის კარვებს.—მიწას
ქვეშ თავმესაფარს.

— ისე, როგორც სანგრეზში,—მე-
უბნება მე ამხანაგი ბოერი, რომელ-
მაც ომი გაატარა რუსეთის ფრონ-
ტზე.

— მართალია კი, ჰგავს.

— საცხებით ასეა.

— ხომ მართალია, ბოერი, რომ მა-
თა რიცხვი სამ ათასს აღწევს?

— სამი ათასია. სამი ათასი უმუ-
შევარი ესენი მაწანწალები როდო
არიან, აარმელ შრომის ხალხი.

ჩვენ უახლოვდებით ხალხის გრო-
ვას.

სამხარტის ეკონომიურმა კრიზისმა დაანადგურა ჩასცა სამხარტის ამე-
რიკის მუსტუბლიკების ეკონომიურ ცხადრებას, შეგნა უმუშევრობა
პოლიტიკაში არმიები, სიმშლით სიკვდილს უმზადებს ათეულ არმი-
ლებს. ამხ. სამხარტ პარტის იძლევა არგენტინის უმუშევრობა, მო-
რის გამეფებული ხაშინელი გაქირვების სურათს. სამხარტ პარტის
დეგ ნომერში მოთავსებული იქნება ამხ. ლ. ანტონიუ-მარტიუ-
რეპორტაჟი, რომელიც ზატავს ლათინური ამერიკის მეორე დიდი
რესპუბლიკის ბრანდილის სოფლის მეურნეობაში გამეფებულ კრი-
ზისს.

— ისე გაუთუბიდან?—მტრულად
გვეკითხებიან ისინი ჩვენ, როცა შე-
ნიშნავენ ფოტოგრაფს.

— სპეკულიაციას ეწვეით ჩვენს
გაქირვებაზე—ბრანდორგული უმა-
ტებს ვილაძ.

— განა ვერ ხედავ, რომ ისინი
არიან „ბანდერა როზა“—დან.—უპა-
სუბებს მეორე, რომელიც უჩვენებს
ბოერის ჯიბეზე, საიდანაც მოსჩანს
მუშათა გაზეთი.

სახეების გამომეტყველება იცვლ-
ბა. ჩვენ ვართ ამხანაგებს შორის. აწ-
ყება მეგობრული საუბარი. ჩვენ სუ-
რათს ვიღებთ ჯგუფში, გაქირვებაში
გაქალებული ეს ხალხი ერთხმად გაი-
ძახის.

— გაუმარჯოს „ბანდერა როზას“!

— გაუმარჯოს კომუნიზმს!

— გაუმარჯოს სოციალურ რევო-
ლიუციას!

მი ესმის, რომ მხოლოდ კომუნი-
ზმს—და არავითარ სხვა სისტემას
—შეუძლია გადასჭრას სოციალური
პრობლემა, არა მარტო მათი, არამედ
პრობლემა მთელი მუშათა კლასისა,
რომელიც დღეს მუშაობს სახელოს-
ნოებში, ფაბრიკებში, ამდიდრებს კა-
პიტალისტებს, ხვალ კი მიიღებს მიწ-
იერათ ან ახალ ნავთსადგურის

მყარლ თბრილებში სიმშლით სიკე-
დილის უფლებას.

ჩვენ ვაცხადებთ, რომ გამოგზავნი-
ლი ვართ „აქტუალიდან“ და არა
„ბანდერა როზა“-დან.

განა აქვს ერთი არ არის? ჩვენ
ყველანი მეგობრები ვართ.

ბოლო-კარკაი არის გაცნობილი
მასის ფარგოლოგიასთან (ტყუილიდ
კარკაი ყოფილა ომში); ის მეუბნება
მე:

— დღე-ღამით, ისინი ჯერ კი-
დევ არ გატეხილან წელში. სუფთად
დაიაოებიან.

— მაგრამ ზოგიერთი მაინც მოსტ-
ყდა.—ჩაურთო წითელ სახინამა, მო-
წიალო წვერებიანმა უმუშევარმა,
რომელმაც ლურჯი, ფორმაზე შეკე-
რილი ჟურტკა ეცვია.

— აი თუგინდ ეს...

„ის“ გვიყურებს ჯგუხად. პალტო-
ში გახვეული, უძრავად ზის, მიწაზე
დანთებული ცეცხლის კვამლი პირა-
პირ სახეში ხედება, მაგრამ პირსაც
არ იბრუნებს.

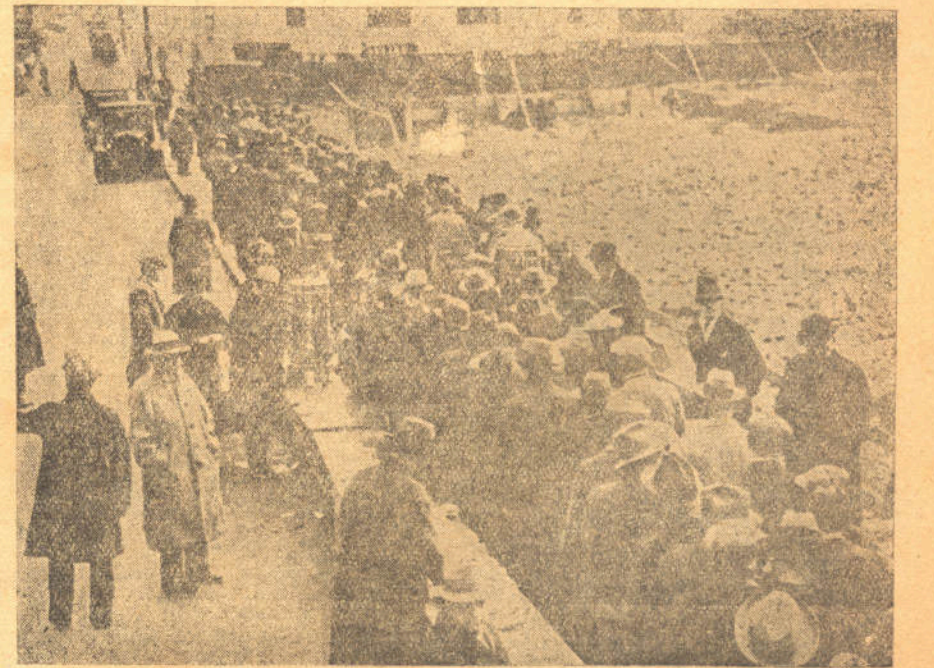
— რა მოუვიდა.

— იგი ნელნელა იშლება ტყუი-
ლან.

— რას ამბობთ?

*) „წითელი დროშა“—რევოლიუციონუ-
რი მუშათა გაზეთი.

**) რევოლიუციონური ლიტერატურუ-
ლი ჟურნალი არგენტინაში.

რიგი მუტერბროტზე და ყავეზე, რომელთაც არიებენ ნიუ-იორკის საქველმოქმედო
ორგანიზაციები.როგორც სურათიდან ხიანს, რიგში ბევრია უმუშევრად დარჩენილი ინ-
ტელაგენდის წარმომადგენლები

— მართალია... ქუთაისი იშვიათად... შეხედეთ მის სახეს, ეს ხომ სოფელი უნდა იყოს.

— თქვენ თვითონ ვინა ხართ?

— მე ხეზე მომუშავე ვარ, ომის დროს დუღოვად ვიუიარობდი კაპრის საავიაციო ქარხანაში. ახლა სამუშაო აღარ არის... რას იზამ... სასკალოსთვის ჩვენ ვვარგოდით, ახლა კი ათავის ვენდივართ. მე, აი, ორმოცდათექვსმეტი წლისა ვარ...

— მაგრამ, თქვენზე არავინ იტყვის, რომ ორმოცზე ძეგის იყო.

— სულ ერთი არ არის... ახლა ქარხნების პატრონები სამუშაოთ აღარ იღებენ იმათ, ვინც ორმოცზე მეტის არის. მე მაწინააღმდეგარა არა ვარ... აქ არ არიან მაწინააღმდეგებლები.

ის რაღაცას ეძებს ჯიბეებში, შავ საფულელს იღებს დაკეცილ და დაფლუკილ ქაღალდებს, მოწებებს, ცხობებს აქიდას, ციბებს იქიდას.

მე უნებლიეთ მეცინება:

— ქაღალდებით ვერ გაძლებთ...

ყველანი იცინიან, ჯგუფს გამოცოცხლება დაეცო, ლაიას ძხით დამწვარი კრეოლის, მაღალი და ზორბა უიედოთ დაგლეჯილ ჯიბიდან მოათრევს გაქოილ მოწმობას და ამბობს:

— იცით, სენიორებო, მე დავიბადე და გავიზარდე სოფლად. უკანასკნელ დროს ვიყავი ზედახედველათ ესტანციაში^{***}). ახლა ძალაუფებული დაღწაწალობს. რა უნდა ვქაა. სხვებს ბედი სწყალობს, მე კი აი, გერას გზით ვეო მიშოვნია სამუშაო. ბოერმა სახელოზე მომწიწა:

— სოფლებსაც მაგრამ ჩასქიდა ხელი კაპიტალიზმმა. მაგრამ ჯერ ისინი ამას ვერ მიმხვდარან. მათში ლაპარაკობს კრეოლთა ფანატიზმი. იანნი გრძნობენ კლასობრივ ბრძოლას, მაგრამ ვერ გარკვეულან მასში.

ორი ახალგაზრდა, ჯანსაღი და სიცოცხლით სავსე ვაჟკაცი, რომლებიც ამდენ ხანს განზე იდგნენ, ნელა გვიანლოვდებიან ჩვენს.

— თქვენი საქმეები როგორ იყო?

— ჩვენ სიმინდის სატეხათ ვიყავით. ჩავსვენეს ვაგონებში და გადმოგვსხეს სანტა-ფეში, პირდაპირ მინდვრათ. წინათ ჩვენ აღგვიტყვეს 60 ცენტაო ტომარაზე. ვტეხთ სიმინდს, ვმუშაობთ ერთი თვე, ვათავსებთ მუშაობას და ანგარიშს გვისწორებენ 30 ცენტავოს ანგარიშით. ბოენოს — აირესში დავბრუნდით ფეხით, გზაზე მალულათ ვეკიდებოდით საბარგო მატარებლების საფეხურებზე. რითაც წავიდით, იმითვე დავბრუნდით — არ გამოგვეყოლია არც ერთი ცენტავო.

ბოერი მისხნის:

— შეხედეთ, არლტ, როგორ ატყუებენ მათ სიმინდის პლანტატორები, მუნტეპალიტეტი უფლებას აძლევს ამ სიბოლის მსმელებს გააკრან მათი გაიძვერული განცხადებები პასსო-დე-ხელიოზე და ნავთსადუღურის ქუჩებში, ვფიქრობ, აქ მასალა საკმაოა.

დურგალი მიგვითითებს ჩაფიქრებულ ადამიანზე.

— ესეც ახლოა შეშლილობასთან.

— ის უკვე შეირყა... სიმინდისაგან. არ არის სამუშაო, უფრო უარესი, იცით, ჩვენ წავვართვით ბინები.

ის გვიჩვენებს მავთულის ხლართებზე თხრილის გასწვრივ.

— აი იქ, მავთულებთან, ჩვენ გაკეთეთ ქონებაები, რომ თავი დაგვეცვა ქარსაგან. პოლიციამ გადასწყვიტა ჩვენი გამოსახლება. მოვიდნენ და ყველაფერი დაგვიწვეს. სამაგიეროდ აგვიტრეს გრიპის წინააღმდეგამებო, რომ აცრა შველის გრიპის

ამერიკაში ამჟამად 15 მილიონამდე უმუშევარია. მათი უმრავლესობა უბრალოთა და ჩინილი, სურათზე — უმუშევარი თავისი ხელით აგებული ქონებათა წილ-იორკის ახლო

წინააღმდეგ, ხა, ხა, ხა! სახეტიაეი არაფერი გვაქვს, აგვიტრეს კი!

— ისე, როგორც ფრონტზე, — ბურ დღულობს ბოერი.

— შეშლილი ამბობს, რომ ის ვერ გავა აქედან, რომ მისთვის დახურულია ბუენოს — აირესის ყველა ქუჩები.

ბოერი ერკვევა ყველაფერ ამაში და გვიხსნიან, რომ საწყალი შეპყრობილია აკვიატებული აზრით, თითქო ეილაცამ მას დაუკვიტა ქალაქის ქუჩები და არ უშვებს იქეთ. ამგვარი შემთხვევების განკურნება დიდი სულიერ შერყევით ხდება, — უმატებს ჩვენი თანამგზავრი.

მაგალითად, სოციალური რევოლუციის ამბავი იხსნიდა მას და საბოლოოდ გაუღებდა ჩვენი ქალაქი კარებს.

მე ბევრი წიგნი წამიკითხავს ომის შესახებ და ვრწმუნდები, რომ ბოერი მართალია. ჩვენ ვართ ბრძოლის ველზე. ნათელია: ყრუ და გააფთრებული ბრძოლა.

მივდივართ მინდვრათ. ყველაზე გაფანტულია პარკები, ხაზები, რიგები, გახეთები, წიგნები, მანქანები. ერთი უმუშევარი ცდილობს შეაკეთოს ძირფაძის ქვეშავე მელები, მეორეს სინჯავს ცხენის მუშაობა ჩაურგავს მოშორებით — ჯგუფი, რომელიც ლაპარაკობს ბალკანურ დიალექტზე, კიდევ ერთი, ფეხშიშველი, დახრილია თუთუქის ყუთზე და რეცხავს. სხვები შლიან რკინის საწოლებს; აქა-იქ ვხვდებით ტომარებიან ხალხს, ძლივს მოაბიჯებენ ისინი მაღალ ბალახში... მე თავს მაღლა ვსწევ... განა შეიძლება, რომ ხუთას მეტრზე აქედან იყოს კალიე-ფლორი და, მორთული, როგორც ზომბონიერკა, რომელიც თვალს გვჭკრის ვიტრინების სარკეებით და აბრების ოქროთი?

„ჩვენ მართლა ბრძოლის ველზე ვართ“ — ვიმეორებ მე ჩემთვის.

ბოერი ღიმილით მიყურებს.

— როგორ მოგწონთ, ამხანაგო?

დაუანგული ვარცხლები, დაჟეჟილი სპილენძის ჭურჭელი, რკინით დახურული მიწის ქვეშა ქონებაები, დამბალი პარდინების ყუთები, ძვლები მორღონილი ხორცი, — ხალხი დამოკილი იჩიქნება კარტოფილის ნარჩეღაში — ერთი მიათრევს თევზის ნაგლეჯს, რომელიც იპოვა სასაგვე ყუთში, მეორე ხსნის ტომარას: ის საქმელის ნამცეცხვს ეძებდა სანაგვე ყუთებში. ჩვენი ქალაქის სანაგვეებზე საკმაო მტვერი და საქმელი, ბოერი იღიმება, მისი სათვალეების შუშები ელავს მზეზე.

ჯგუფად მჯდომი უმუშევრები იხედებიან ჩვენსკენ. არავინ არ მოგვმართავს ჩვენ. ეს პროლეტარები ჯმუხათ გვიყურებენ ჩვენ. ის, ვინც არ რეცხავს, „თავდაცვითი მუშაობა“ — გართული, ამენებენ დროებით ბინებს. ყველაფერი, რაც ვგრეთ წადებულმა „ცივილიზაციამ“ გადაჭარბა ქუჩაში — დახეული მატარებლები, ქოთნები, დამტვრეული ჭიქები, დახეული ფეხსაცმელები — ძოვლი ეს ნაგავი აუტრყვია მუშა-ხალხს, ვინც ჩამოვიდა არგენტინის რესპუბლიკაში „ამერიკის გასაქმებლად“.

— არა, ესენი ჯერ კიდევ არ დაცემულან, რეცხავენ საცვლებს, სულთად დადიან, — ამბობს ბოერი.

ზოგიერთი მაინც „დაცემული“ ისინი განმარტოებული არიან, — კარგულან კაშკაშა მზის ქვეშ წველები გასჯიჯგნიათ, ხელები გააბრუნებიათ, სხედან უძრავთ, მასწავლებიან ერთ წერტილს. ყველა ისინი შეუპყრია აკვიატებულ აზრს.

— თუ მათ არ აქამეთ, არაც მოითხოვენ, — ამბობს დურგალი. — ისინი არც კი ეძებენ საქმელს. შესაბამისი არიან, მაგრამ რით უნდა დაეხმარო?

დურგალი შუბლზე თითქმის იგავს — ამით უნდა გვიჩვენოს, რომ საბრალე უკვე შეიძლება.

— აი, როგორ შლის ჭკუიდან ხალხს გაჭირვება. — ვამბობ მე ჩაფიქრებული.

— ნათელია, მე თვით არ ვიცოდი ეს წინათ ბიერი ილიმება.

— ისევ როგორც სანგრებში, ხო გი აღრე იშლება ჭკუიდან. ზოგი გვიან. ვერ უძლებენ.

— რას აკეთებენ ისინი?

— არაფერს. მთელი დღე ასე სხედან.

რუს პირას დაბანაკებულან განდეგილები. სხედან დოინჯ შემოყრილი. გაშეშებულან ქანდაკებასა-რით.

— მათ რომ არ აქამო, არც მოითხოვენ.

დურგალი განაგრძობს:

— ახლა არაფერ არის, ყველანი გაიფანტნენ ქალაქში, ეძებენ საჭმელს და სამუშაოს.

— არაფერ არის? — ვამბობ მე გაჭირვებული. — ეს ხალხი?

— თქვენ ჯერ არაფერი გინახავთ. შეხედეთ. მოშორებით იმ ზიდს იქით, აი იმ ლაქას რკინის გზის გადამბა, არგენტინისა და კორდოვას ზიდს შუა, ჭიანჭველებით ირევა ხალხი. სამხრეთის დოკში უმუშევრები ამწვე მანქანების ბუდრუგანეში ათევენ ღამეს. ახლა რამდენი არიან ისინი მთელს ნავთსადგურში — უთვალავი! ეს კიდევ რაა! როცა მოვა ზამთარი აბა მაშინ ნახეთ! ადგილიც კი არ ეყოფათ. აი, თქვენ რომ მოხვდოდით საღამოთი... მოდი ერთად ნუ გეშინიათ, აქ ყველა მუშაობა.

დილის ცისფერ ქვეშ ყველგან კვამლის ბომერი დგას. ეს — უმუშევრები ხარშენ საჭმელს. თითოეულ ჯგუფს ცალკე ცეცხლი აქვს, სჭამენ საერთო ქვაბიდან; ერთნი ერთნი სწმენდნენ კარტაფილს, მეორენი აგროვებენ საწვავ მასალას, მესამენი ამტვრევენ ძვლებს, რომლებიც მათ მისცეს საყასბოებში.

— მაშასადამე, მთელი ეს საკვები..

— მიდის საერთო ქვაბში.

შორი ახლო ჩნდება უმუშევარი ნეღიას პროფილით, მოწითალო წვერით და მწვანე თვალებით. ის ყირის:

— წყალი ფეხსაცმელი — მხოლოდ 50 ცენტავო. მას გარს ერტყმის ნახევრად შიმველი ხალხის ჯგუფი.

— 50 ცენტავო? რა, სანადგვე ყუთში ხომ არ გიპოვნია,

უმუშევარი — ვაჭარი პროტესტს აცხადებს.

— მე ეს ფეხსაცმელები შევაკეთე, ძირიც გამოუცვალე... მე ხომ მხოლოდ 50 ცენტავოს ვითხოვ.

— არ გვაქვს ჩვენ ასეთი ფული.

— რა გიშლით, რომ თქვენ თვითონ მოჰკიდოთ ხელი ვაჭრობას?

— ვის რა უნდა მივუყიდოთ, როცა ჩვენ ერთი ცენტავოც კი არ გვაქვს.

ბიერი იცინის.

— ხედავთ, ბრლტ? ჩვენ აქ საჭმელ გვაქვს ჩანასახთან, არა უფრო ატავიზთან. ეს არის შემთხვევა კაპიტალისტური ატავიზმისა უმუშევრებში. ამგვარი ტიპი ისეთივე ლატაკებს შორის, როგორიც თითონ არის, ახერხებს სპეკულიაციას მათ საღატაკეზე. დღეს ჰყიდის ძველ ფერაყმელებს, რომელიც აჩუქეს შაჰ, ახალ პერანგს, მან იცის, რასაც აკეთებს. სხვებთან ერთად სჭამს სანადგვეში ანოკრეფილ ნარჩენებს, თუ არა კი შეაგროვებს ფულს. ეს საშუალებას მისცემს მას უკანასკნელი ცენტავო ამოართვას ჯიბიდან ამ საბრალეობს. ნამდვილი წურბელაა.

ჩვენ ვხედავთ, თუ როგორ მიდის პირში ჩაღა ამოვლებული ვაჭარი

უმუშევარი და თან მიჰყავს თავისი ფეხსაცმელები.

მას მტრული თვალებით აუწყობენ ზენ. ბიერი წარბ შექმნილი ბოძს:

— ჩემის აზრით ის დიდხანს ვერ იბოგინებს თავისი საქონლით, ერთს მაგრად ჩასცხებენ კისერში და ცირსიც არის!

უმუშევრები მიდიან ჩვენ წინ, წაწევილ — ჩაფლეთილნი, ტომრებით ზურგზე, უცნაური რაღაცეებით ხელში: სხვები — შავ ლანდებივით, ხელცარიელნი... ისინი იყვნენ ქალაქში, ეძებდნენ სამუშაოს და პურს. ისინი მოდიან და მოდიან. ვერაფერი იშოვებს, მათ სახეს ღარავს მწუხარება, სტანჯავს სიმშლილი, შავი ფიქრებით არიან შეპყრობილნი, ტალღა სულ უფრო და უფრო იზრდება. მათი რიცხვი სულ უფრო და უფრო მატულობს, ისინი ერთდებიან ერთ დიდ ნაკადთან, — ეს დაიძრა პროლეტარული მასა, უმუშევართა ჯარი. და სიჩუმე... ტრალიკული სიჩუმე ყველგან — ეს არის სიჩუმე დიდი ქარიშხლის წინ...

მე კალიე ფლორიდათი გზურბდები უკან. ჩემს გვერდით მისცურავენ მორთული ქალები, ზანტად მიხუტიალობენ უსაქმო მოსეირნეები, მამკრიან კობტა ავტომობილები. კარადნდებული ვიტრინები იზიდავენ თვალს.

100 ადგილიანი ავტობუსი ლენინგრადის ქუჩებში. ავტობუსი დამზადებულია იაროსლავის საავტომობილო ქარხანაში.

ბარუს სპინოზა

24 ნოემბერს შესრულდა 300 წელი ახალი დროის უდიდესი ფილოსოფოსის ბარუს სპინოზას დაბადებიდან. კ. მარქსი „წმინდა ოჯახში“ სპინოზას აყენებს მე-17 საუკუნის სხვა უდიდესი მეტაფიზიკოსებთან — დეკარტის, ოლბრაიხის და ლეიბნიცის გვერდით. წინააღმდეგ დეკარტის ფეოდალური, სპინოზა გამომდინარეობს ერთი სუბსტანციადან, ობიექტისა და სუბიექტის, სპინოზა განმარტავს ერთი სუბსტანციადან, ობიექტისა და სუბიექტის განფეთილობა და აზროვნება. მატერიალური და სულიერი ფაქტორები ერთნაირი: იდეათა ხასიათი იგივეა, რაც საგანთა ხასიათი, — ამბობს სპინოზა. სპინოზას სუბსტანცია თვით აზრის თავისი არსებობის მიზეზი, რამდენადაც ეს სუბსტანცია წარმოადგენს ბუნებას, ობიექტისა და სუბიექტის განფეთილობა, სპინოზას ფილოსოფია მატერიალისტური ხასიათის სატარებს, მაგრამ სპინოზა ამხელს დროის მთელი მატერიალისტური სულიერობის ნიადაგზე აღდა, მეორეს მხრივ — სპინოზას სუბსტანცია მოკლებულია მოძრაობას, ამაში სპინოზას მატერიალიზმის ძირითადი უკუაღმდეგობაა, რომელიც პლენარობა ახსნა არა როგორც სპინოზის დაბადების თებელი ერთ-ერთი უდიდესი ნაკლი, არამედ როგორც უმთავრესი „თეოლოგიური დანაშაუნი“.

სპინოზას ეკუთვნის აგრეთვე სახარების პირველი ისტორიული კრიტიკის ცდა, რაიც უდიდესი აღმოჩენა გამოიწვია სამღვდლოებში.

ბურჟუაზიულმა სამყარომ აღნიშნა სპინოზას დაბადების 300 წლის თავი და შეეცადა მისი მოძღვრებიდან გამოეფიტა ყველაფერი რაც კი მასში იყო მატერიალისტური, თვით სპინოზა კი დაეხატა, როგორც მისტიკოსი, ახალი ებრაული სარწმუნოებრივი სოფლმშენებლობის შექმნისათვის.

სულ სხვაგვარად აღინიშნა ეს დღე საბჭოთა კავშირში. სოციალიზმის მშენებელი მუშათა კლასი დიდი მასშტაბის მარქს-ენგელს-ლენინ-სტალინის მოძღვრება უღმრთელი კრიტიკის მხედრობით ჰკვეთავს რა ყველაფერს რეაქციონერს და პროლეტარიატისათვის უცხოს, იმავე დროს უდიდესი სიფრთხილით და მზრუნველობით ჰკრებავს ყველაფერს, რაც კი ნამდვილად მეცნიერული და მუშათა კლასისათვის გამოსადეგია იმ შემგვიდრებობიდან, რაც ბურჟუაზიის დიდმა მოაზროვნეებმა შექმნეს მისი რევოლუციონური აზროვნების ხანაში. ამნაირად უღებობ იკნ სპინოზას შემგვიდრებობასაც.

სპინოზას ბიოგრაფია.

ბარუს (ბენედიქტ) სპინოზა დაიბადა 1632 წ. 24 ნოემბერს ქ. ამსტერდამში შეძლებულ ებრაულ ვაჭრის ოჯახში, რომელიც დიდს პატივსცემით სარგებლობდა.

პირველადწყებითი განათლება სპინოზამ მიიღო ქ. ამსტერდამში, ებრაულთა საეკლესიო სკოლაში. სკოლის მთავარი აილიანას წარმოადგენდა სახარებისა და თაღმუდის დოგმატიურად შესწავლა. უკვე სკოლაში იჩენდა სპინოზა კრიტიკულ დამოკიდებულებას რაბინების სწავლისადმი და შეუკავებელ ლტოლვას მეცნიერული ცოდნისადმი. სპინოზა სწავლობდა ზუსტ მეცნიერებებს, მედიცინას და ფილოსოფიას. განსაკუთრებით ძლიერი გავლენა მისზე მოახდინა დეკარტის ფილოსოფიამ.

მეცნიერებით და ფილოსოფიით გატაცებულ სპინოზა მიუყვანა რაბინების მოძღვრებას უარყოფამდე. ის იწყებს თავის არიდებას სარწმუნოებრივ ჩვეულებების შესრულებისათვის და საუბრებში იჩენს საშიშ თვისებად მოაზროვნეობას, ეს დიდ უკმაყოფილებას იწვევს ამსტერდამის ებრაულ საეკლესიოებაში. რაბინთა საბჭო სასტიკი გ. ფრთხილებით მიიჩნევს სპინოზას. მაგრამ არაფერმა გასჭრა. მაშინ სინაგოგის ხელმძღვანელები შეეცადნენ მოისყიდონ სპინოზა. მას აღუთქვამენ დიდ პენსიას იმ პირობით, თუ უარს იტყვის თავის უღმრთო აზრებზე და დაიკავს სარწმუნოებრივ ზრუნვებებს სპინოზა აღშფოთებით უარყოფს ამ წინადადებას.

ერთი ებრაელი ფანატიკოსი თავს ესხმის სპინოზას მოკვლის მიზნით, მაგრამ საბედნიეროდ — უშედეგოდ. როცა ზეგავლენის არაღიარება საშუალებამ არ გასჭრა, ამსტერდამის პოლიციელ ვაჭართა და ებრაელების ბურჟუაზიის აგენტებმა გადაწყვიტეს მოეჩაღათ სპინოზას მიმართ უდიდესი სასტიკებისათვის — დაწყევლისა და თემიდან განყენებისათვის. განყენების აქტი მიღებული იქნა და საჯაროდ წაიკითხეს შეკრებილი ხალხის წინაშე 1656 წ. 27 ივლისს.

განყენების შემდეგ სპინოზა მცირე დროს განმავლობაში ცხოვრობდა თავის ვოფ. მასწავლებელ ვან-დენ-ენდენთან, ემზარებოდა მას მის პედაგოგიურ ლეზონებში. შემდეგ დასახლდა სოფ. რენსტერგში, ლეიდეის ახლო, სადაც მის საარსებო წყაროს წარმოადგენდა ოპტიკური შეწყობის დამზადება და პოლიტიკური მეგობრების დახმარება.

1663 წ. სპინოზამ თავისი მეგობრების თხოვნით გამოუშვა „დეკარტის ფილოსოფიის პრინციპები“.

1662 წ. დაბევიდან სპინოზა მუშაობს თავის ძირითად შრომაზე — „ეთიკაზე“.

1670 წ. სპინოზამ აწინაშობდა გამოსცა „თეოლოგიური — პოლიტიკური ტრაქტატი“, რომელიც წარმოადგენდა იმ დროისათვის საკმაოდ გაბედულ გაოცების ფილოსოფიური კვლევის თავისუფლების სასარგებლოდ და ბიბლიის ისტორიული კრიტიკის შესახებ ცდას. „ტრაქტატი“ ნამდვილი

აღმოჩენა გამოიწვია. ანტონიო, რომლის ვინაობა ჩქარა გამოარკვევს, სასტიკი დევნა დაუწყეს. 1674 წ. 10 ივლისს პოლიციის მთავრობამ აკრძალა „ტრაქტატი“, როგორც „ღმრთის შემოღობი და სულის წასაწყენი“. საშიშ აზრებით და სისამაგლებით სავსე წიგნი.

1673 წ. სპინოზამ მიიღო მიწვევა კათედრის დასაყვედრად ჰაიდელბერგის უნივერსიტეტში, მაგრამ უარზე უთქვა. მისთვის იმ საბუთით, რომ ეს ხელს შეუშლიდა მას „ფილოსოფიის შემდგომ დაზუსტებაში“, მეორე იმით, რომ მან „არ იცის, თუ რა ჩარხებით არის შემოზღუდული პოსტის მინიჭებული ფილოსოფიური კვლევა-ძიების თავისუფლება, რომ არ გამოიწვიოს საჯაროდ დადგენილ სარწმუნოების წინააღმდეგ გალაშქრების იქნები“.

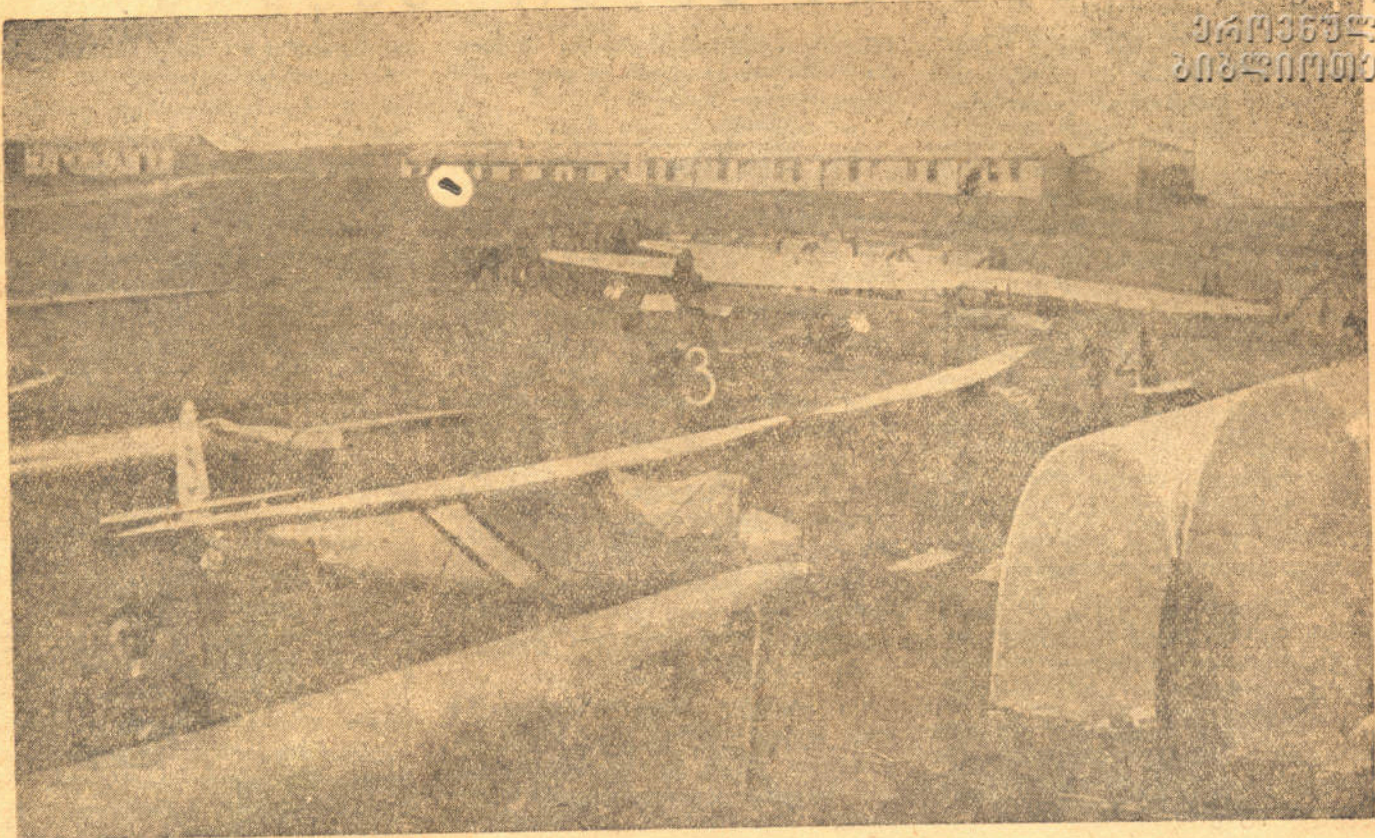
1675 წ. სპინოზამ სცადა დაეპყრო თავისი „ეთიკა“, მაგრამ მოწინააღმდეგეების მტკიარს გამო ჩქარა აიღო ხელი ამ განზრახვაზე.

თავისი სიცოცხლის უკანასკნელ თვეებში სპინოზა ადგენდა „პოლიტიკურ ტრაქტატს“, მაგრამ ეს შრომა დაუთმავრებული დარჩა. სპინოზა გარდაიცვალა 1677 წ. 21 თებერვალს პაღაში, სადაც გადასახლდა 1670 წ.

სიკვდილიდან 10 თვის შემდეგ გამოვიდა მისი მეგობრების მიერ გამოცემული თხზულებათა კრებული, რომელშიც შევიდა „ეთიკა“, „ტრაქტატი ანტიმეტეზის განწყენის შესახებ“, „მოწერა-წერა“ და „ებრაული გრამატიკის კომპენდიუმი“. პოლიციის მთავრობის 1678 წ. 25 ივნისის დეკრეტით სპინოზას ნაწერების ეს კრებული აკრძალული იქნა, როგორც „უმადლესი აზრების“ შემცველი.

სპინოზას ფილოსოფია მწვეფე კამათის და თავის საგანს წარმოადგენდა სამი საუკუნის განმავლობაში. სპინოზას სიცოცხლეში და პირველი ასი წლის განმავლობაში მისი სიკვდილიდან სპინოზას ფილოსოფიის თითქმის ერთმად აღიქმებდნენ, როგორც რელიგიისათვის უაღრესად საშიშ ატეისტურ და მატერიალისტურ სისტემას. შემდეგ სპინოზას ამაგებდნენ, როგორც „სკვდარ ძალს“. მე-18 საუკუნის დამლევის დაიწყო სპინოზისმი პირველი აღმოჩენა, მაგრამ ახლა სპინოზისმი ხდიდენ, როგორც პანთეონის. იყო აგრეთვე ცდები სპინოზას შრომებისა ქრისტიანულ სარწმუნოებასთან. ლიტერატურული აზრით სპინოზას ფილოსოფიის მატერიალისტური საფუძველი.

მარქსს, ენგელსს და ლენინს არაერთხელ აღუნიშნავთ სპინოზას უდიდესი დამაზრუნებელი მატერიალისტური მსოფთაშეგნებულების განვითარებაში.

პლანერისტების მე-8-ე საკავშირო შეკრება კოკტებელში, უზუნ-სირის მთაზე (ყირიში).

ამ რამდენიმე ბნის წინათ დამთავრებული პლანერისტთა მერვე საკავშირო შეკრება წარმოადგენდა საბჭოთა პლანერობის უდიდესი მიღწევების დემონსტრაციას.

ამ შეკრებაზე საბჭოთა პლანერისტებმა დაამყარეს მთელი რიგი ახალი მსოფლიო რეკორდები, რაც მჩვენებელია იმის, რომ საბჭოთა პლანერობაში არა მარტო დაეწყო უცხოეთს, არამედ ბევრ რამეში კიდევ გაასწრო მას.

ყოველივე ამას თვალსაჩინოდ ამტკიცებს ზოგიერთი ციფრები, რომლებიც მოყვანილია შეკრების უფროსის ან. ს. სტოკლიცკის წერილში (იხ. „პრავდა“).

ან. გავრიშვი ან. ანტონოვის კონსტრუქციის პლანერზე „უპორ“ უმგზავროთ მაილწია 2,230 მეტრის სიმაღლეს, ან. პიშჩუმა კი პლანერ „ტელმან“-ზე—1985 მეტრის სიმაღლეს. ამრიგად საბჭოთა პლანერისტების მიერ ახალი რეკორდები დაიდგა როტ მიღწეულ გერმანულ (2,185 მეტრი) და ამერიკულ (1,620 მეტრი) სიმაღლეს რეკორდებს.

ან. პლესკოვმა ან. ემერის პლანერით „სარატოვის კომბაინების ქარხანა“ მგზავროთ გაფრენის დროს მაილწია 1945 მეტრის სიმაღლეს, ან. გოლოვინმა ან. შერემეტევის „ტემპ“-ზე—1,435 მეტრს. გერმანიის და ამერიკის სათანადო ციფრებია 1250 და 645 მეტრი.

ან. გოლოვინმა უმგზავროთ, მიწაზე დაუშვებლად, იფრინა 14 ს. 48 წ. ან. სტეპანჩენკომ—13 ს. 30 წ. გერმანიის და ამერიკის სათანადო ციფრებია 14 ს. 43 წ. და 8 ს. 18 წუთი.

ან. გოლოვინმა და ან. პლესკოვმა მგზავროთ ფრენის დროს მიწაზე დაუშვებლად დაჰყვეს ჰაერში 10 ს. 56 წუთი თითოეულმა; გერმანიაში და ამერიკაში სათანადო ციფრებია 9 ს. 21 წ. და 7 ს. 31 წ.

ძლიერ ჩამოვრჩით ჩვენ მანძილზე ფრენის მხრივ—ჩვენი არის მაქსიმალური 43,5 კილომეტრი, გერმანიის—220 კილ., ამერიკის—107 კილ. მაგრამ ამ მხრივ წინაშეგდგას რა-

ლი ითამაშა შეკრების ადგილის არახელსაყრელმა ადგილმდებარეობამ.

ამ შეკრებაზე მიღწეულ იქნა კიდევ ერთი დიდი წარმატება. ან. გრიბოვსკიმ თავისი დიდი გამოცდილების საფუძველზე ააგო პლანერი „გ-9“, რომელზედაც ან. სტეპანჩენკომ პირველად უმოტოროთ ფრენას ისტორიაში გააკეთა მკვდარი მარყუჟები, ფრენა ზურგზე და სხვ. ერთი თავისი გაფრენის დროს, რომელიც 2 საათს გაგრძელდა, ან. სტეპანჩენკომ გააკეთა 115 მკვდარი მარყუჟი.

ამავე პლანერით ან. სტეპანჩენკო გადაფრინდა მოსკოვიდან კოკტებელამდე—1700 კილომეტრის მანძილზე. მისი პლანერი ბუქსირით მიჰყავდა აეროპლანს, რომელსაც მართავდა ან. გრიბოვსკი. ეს არის საპერო მატარებლის განხორციელების პირველი ცდა.

ასეთი მოკლედ საბჭოთა პლანერისტების მიღწევები მერვე შეკრებაზე.

სათავიდან შესართავამდე*

მე და ალაზნის უჯრედის მდივანი ამხ. ხუციშვილი, ყარაღაჯის ველისაკენ მივემგზავრებოდით. აღარ ვეშვები არხს, მინდა კვალ და კვალ მივყვე ვერხვიან სანაპიროდან ამოვარდნილ მდინარეს და ვნახო როგორ იშლება ის ალაზნის ველის ოდესღაც დაგვალოულსა და გამშოალ ძაღვებში.

ყარაღაჯისაკენ ხელის გულივით გატყეცილი 'მარა გზა მიდის, რომელიც თამარის ციხის და წვრილ წითელ წყაროსაკენ ბრუნდება. და შერე პირდაპირ 'მირაქის ხავთისაკენ მიეპარება. გზა ახალთ ახალია და ჩვეის რკინის თვლებიან „ტრანკას“ ფენძარდი ცხენები დაუბოკოლებლად და საძოლდ მისრიალებენ.

აი არხის სამუშაოთა პირველი უბანი. ბერძენ მუშების ჯგუფი საუკუნოებით დაყბიობულ ხიდაფს აფოგვეს არხისათვის გზის მისაცემად. სამუშაოების გვერდით მუშათა ბარაკებია, ბარეკებს დასწვრივ კი კარავები, სადაც წელს იზამთრეს წაღკელმა მუშებმა.

როგორც მუშათა საუბარში ირკვევა ბრიგადებს შორის სოცშეჯობი ფართოდაა გაშლილი, ბრიგადის ცალკე წევრებს შორის კი არა.

ბრიგადა ერთ მთლიან მიწის ნაკვეთს იღებს და ვისაც რამდენი შეუძლია იმდენს აკეთებს. ცხადია თვითულ ბრიგადელს ერთხაირი გამოუმუშავება არ აქვს, ხელფასს კი ბრიგადის წევრები ერთხაიოდ იღებენ. ამ მხრით მუშაობაში სრული გაუპიროვნებაა, რამაც არ შეიძლება უარყოფითად არ იმოქმედოს შრომის საერთო ნაყოფიერებაზე.

ბრიგადის მეთაური ამხ. მიხაილიდი მაოწმუნებს, რომ ამ ნიადაგზე არავითარი გაუგებრობა არ ხდება, და ყველა პატიოსნად მუშაობს, მაგრამ გაცილებით უკეთესი აღწება ბრიგადის წევრთათვის დააწესოს გამოუმუშავების საერთო, მტკიცე ნორმა და ამ ნიადაგზე მათ შორისაც გააჩაღონ ამხანაგური შეჯიბრი, მაშინ ნახავთ რამდენხად გაიზარდება შრომის ხყოფიერება და რამდენად იმატებს თვითთული მუშის ხელფასიც.

წნორის წყალიდან დაწყებული ყაჩაჩამდე ფიცხელი მუშაობაა გაშლილი. ალაზან არხის სამართველომ სასწრაფოდ უნდა გაამზადოს მთელი სარწყავი სისტემა, რათა თავის დროზე და უკლებლივ მიაშველოს წყალი არა მარტო ალაზან ბაშის და ალაზნის რამის საბჭოთა მეურნეობებს, აგრეთვე მახლობელ სო-

ფლების კოლმეურნეობათა ბაშის და თამბაქოს ხათესებს და მთელ ინდივიდუალურ სექტორს.

ეს თვალუწვდომელი ველი უკვე დაქსელილია ძაღვლ წიწილა არხებით, წყალსაშვებით და განმანაწილებლებით. თვითულ ბუჩქის ძირას წყალი მიიქრიალებს, თვითულ მინდვრიანს არხი უვლის.

მაგრამ ჯერ კიდევ ბევრია სამუშაო. არ კმარა წყალი მიუშვა მიხლორზე, მას საბოლოო გზა თუ არ მიეცა, დამბალ ქაობად გადაიტყევა, არ კმარა არხი გაიყვასო, — საჭიროა მას წყალსაცავი გაოკეთო თორემ ნიაღვარი წაღეკავს. საკმარისია ერთგან გაწყდეს ძარღვი და ნერგების მთელი სისტემა მოიშლება.

ამიტომ საჭიროა თავიდაზვე თვითული წვრილმანი გაითვალისწინო, თვითთული ზოსალოდხელი დაბრკოლება თავიდან აიცილო.

და წაღკელი ბიჭები შეუსვენებლად სცეფეა წერაქებს. აოღვევენ ყაბირებს, გზებს უყოიან ხევის, აგებიენ ხიდებს, ჯებიოებს, გოდორუშურებს.

ძლივს მივალწივთ ყარაღაჯის უბნის სამუშაოების სამმართველოს. ერთ დროს ატეხილ ძეძვიარში, ახალ თახალი ფიცრული (შეხობების რიგები) მისდევს ერთი მეორეს. აქ არის მუშათა საცხოვრებელი. ბინები, კოოპერატიული სასადილო, უბნის საჯინიბო და საწყობები. აქ იყრიან თავს უბნის სხვადასხვა ხაზზე გაფახტული მუშათა ბრიგადები, აქ უსწოროები მათ ანგარიშს, აქ აღვევენ კუთვხილ ულუფას. ამიტომ საუთაო სამმართველოს ეზოში გახუწყებული ფუსფუსი და ჟრიაბულია.

არ ჩისვენებს და განუწყვეტლად არაწყუნების ტელეფონი: ზოგი უბნის სამუშაოთა უფოოსს ეძახის, ზოგი კოოპერატივის ხოქარს, ზოგი მეტრახსპოტეს, ყველა რაღაცას კითხულობს, ყველა საითლაც იჩქარის და გარბის.

ვინ იფიქრებდა, რომ ძველი კამბეიოვანის ამ შორეულ კუთხეში ასეთი ძალით იფეთქებდა მძენებლობის ტემპი! ვინ წაოძოიდგებდა, რომ ძგლიბისა და ტურების ამ გაუვალ საბუღარზე, შუალამეში გაზის სანათურების მუქტურები აბრიალდებოდენ!

— ამ ბუჩქნარს აფარებდა თავს მეფის მთავრობისაგან შერისხული ცნობილი ყაჩალი მიხა მწერლიმელი; ფრინველივით ულავი ჰყავდა მაგრამ ატეხილი ქიხინი იცოდა ტიალმა, ამიტომ ის ცხენი საწყალ მწყე მსებს აჩუქა, თვითონ კი სხვა იშოვ-

ნა, ზღაპარივით მიჰყავდა მისა ბოსტონამელი, რომელიც მამასხლისების მოსისხლე ყაჩაღს. მამასახლისების მოსისხლე ყაჩაღს.

სახელგავარდნილი ყაჩაღის დევნაზე პოლიციამ ხელი აიღო. მთავრობის აგენტის მიერ გაცემულს ერთ დღეს ტვერის დრაგუნის პოლკმა აღყა შემოარტყა და ქიზიყის ოძელაშვილი, რომელმაც 14 წ. ვაჟაკურად იანდირა უსამართლობაზე 1908 წ. 8 მაისს ალაზნის პირას გმირულად მოკვდა მთელ პოლკთან უთანასწორო ბრძოლაში.

მწყემსი მეჩონგურენი მწრელი შვილს ეხლაც სიყვარულით იგონებენ როცა ღამეში, შუა ცეცხლთან შაირში გაჰყვებიან ერთი მეორეს...

არხის მთავარ მაგისტრალს მიეყვებით. ადგილობრივ გლეხობას ეტყობა ჯერ კიდევ კარგად ვერ შეუგნია ამ უდიდესი საქმის მნიშვნელობა. თორემ რით აიხსნება ის გარემოება, რომ მეძროხეები და მეცხვარეები, შიგ არხში ერეკებიან საქონელს, აზიანებენ თხრილებს, აბინძურებენ წყალს, რომელსაც მეოე თვითონვე სვამენ!

— როგორ არა გრცხვენია ამხანაგო, შენ ხომ კოლმეურნე ხარ და კარგად უნდა გესმოდეს რომ არხის და ზიანებას მთელი ამ ველის გადაბუგვა მოჰყვება. ამხ. ხუციშვილი მიმართევს მაჩხანელ გლეხს, რომელსაც მთელი გუთხეული ჩაურეკია არხში.

— რა ვქნა ამხანაგო, კამეჩებს დაცხათ და — უბასუხებს ის და გაოცებული შეჰყურებს ამხ. ხუციშვილს. როგორცა სჩანს მისთვის ჩვეულებრივი ამბავია: კამეჩს დასცხება — არ ხში ჩაადებს, ურემი დაეგვალება არხში ჩაუძახებს. იმას კია აღარ ანგარიშობს, რომს მის ამხანაგებს კოლექტივში წყალი შეუწყდათ და წყურვილის მოსაქალავად 8—9 კილომეტრზე მოუძიბათ სირბილი.

გრძელი გზით დაღლილ დაქანცულები ამხ. ხუციშვილის ოთახში ვსაუბრობთ. ერთმანეთს უზიარებთ მთაბეჭდილებებს.

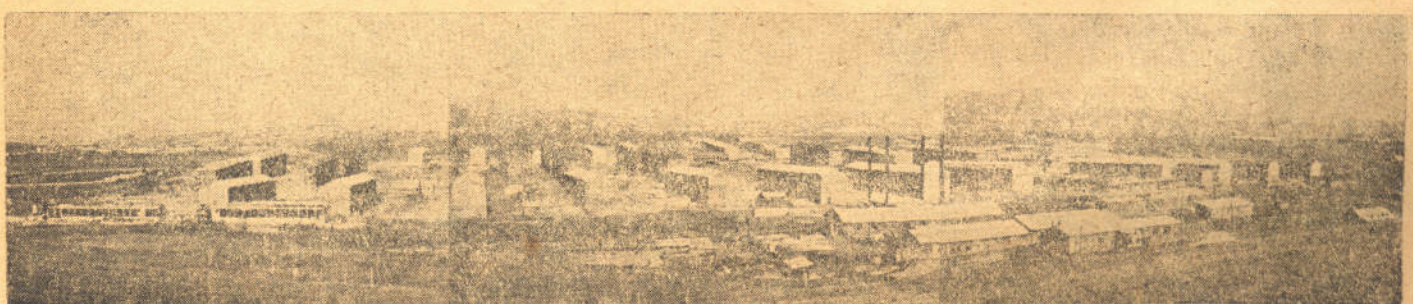
ჩემს მოსაუბრეს უეცრად ნაცრის ფერი დაედო, შემდეგ საშინელმა კნკალმა დაჰკრა. კიბილებმა ძაგძავი დაუწყეს.

— ამ ობერმა, ხედავ სად დამცხო? — ძლივს წაილულულა მან და წელში ორა დმოხრილი საბნის ქვეშ საცოდავად შეძვრა.

ერთ ნახევარ საათს ასე აძაგძავა, მერე უცბად შეუკეთა და საყინულედან ერთბაშად ანთებულ თონეში გადაგდო.

ჯერ შევეფიქრიანდი, სხვა რამ ავაღმყოფობა მეგონა, მაგრამ მალე მა-

შრომის ენტუზიაზმმა გმირული
ბოძოლით დაამარცხეს გვალვა, დო-
ვლათით და სიხარულით აავსეს კო-
ლექტიური მინდორები.

მამნიტოპოლისი. სოციალისტური ქალაქის მშენებლობის პანორამა.

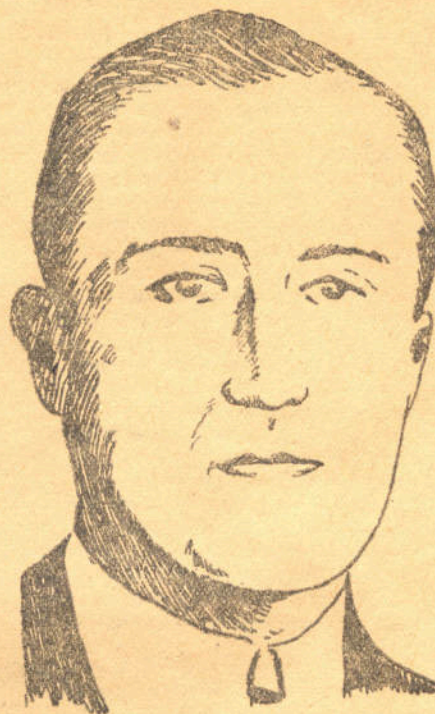
ახალი პრეზიდენტი ამერიკაში

„გთხოვთ იმედი იქონაოთ“ — ასეთი არმინიანი სიტყვებით ამერიკელი ლოზუნგი ამშვენებდა „ნაციონალური“ პირველ გვერდს გრანდიოზული საბირჟო კრაზია შედგად ამერიკაში გაძევებულ საერთო საზოგადოებრივების დღეებში. ამავე დროს ეურხალეების დაუფრთხელ დამატებებში მოყვანილი იყო საუბარი ფინანსთა მინისტრ მელლონთან (ერთ-ერთი უმდიდრესი პირი ამერიკაში). ეურხალეების პაუზების დროს თავის იახტაზე ფლორიდას ნაპირებთან, მელლონს გააჩნდა ათი ლაპარაკობდა: „სად შედგება თქვენ პროსპერიტის (აყვავების) და სარგის? ადგილი აქვს გადამადიდებას და მეტი არაფერი; ჩვენი სამშობლო უდიდეს შესაძლებლობათა და უდიდესი ხელფასის ქვეყანაა“. საერთო განწყობილების გასაუფლებლებლად მოყვანილი იყო სიტყვები თვით პრეზიდენტისა, რომელიც რეპორტიორს ეხება თევზის ქუჩის დროს, თუ პრეზიდენტი შეგნობს — პროსპერიტის ქვეყანა არის, — ასეთი დასკვნა უნდა გამოეტანა მკითხველს ამ ფოტოგრაფიის ნახვის შემდეგ.

მეორე მხრივ კრიზისით შეპყრობილი ევროპის პრესა ტყავიდან ძვრებოდა, რომ ამერიკის მაგალითზე დამტკიცება კაპიტალიზმის ურყეობა და აქედან — ევროპის კაპიტალიზმის აყვავების აუცილებლობა, მოჰყავდათ ცნობები ამერიკის „ნაციონალური“ სიმდიდრის შესახებ იმ იმედით, რომ ფართო მასები ვერ დაინახავენ განსხვავებას „საერთო ნაციონალური“ და ხალხის სიმდიდრის შორის. 90 მილიარდი შენობა-ნაგებობა, 770 დოლარი სულზე განა ეს არ არის სიმდიდრე! განა ამერიკა ამის შემდეგ არ არის ადვალური კაპიტალისტური ქვეყანა!

ეს იყო 1929-30 წლებში. ახლა კი არავის მოუვა აზრით იმის მტკიცება. კაპიტალისტური შენობის ბურჯები და მათ შორის ამერიკა ისე საფუძვლიანად არის შერყეული, რომ აგერ — აგერ წაიქცევა.

თუმცა უკვე მაშინ გამოჩნდნენ ისეთი აზრები, მათ შორის ცნობილი ეკონომისტი პროფ. ფიშერი, რომელმაც შემოიმოყვანილი ფაქტური ციფრები დაშალეს მათ შეზღუდვებზე და გამოჩნდა „პროსპერიტის“ მეორე მხარე, რომელსაც ფარავდა მილიარდ დოლარების ბრწყინვალე აღმოჩენა, რომ 20 მილიარდ დოლარამდე, ე. ი. საერთო ნაციონალური შემოსავლის ერთი მეოთხედის მოდის 450.000 კაცზე (ამერიკის 120 მილიონ მსახლდიდან). აქედან 7 კა-

ფრ. რუზველტი, ამერიკის ახალი პრეზიდენტი

ცის შემოსავალი სკარბოზს ბუთ-ნუთ მილიონ დოლარს წლიურად, ე. ი. 15.000 დღეში ანუ 750 დოლარს საათში. 10.000 კაცს აქვს 100.ათას დოლარზე მეტი შემოსავალი წლიურად. მოსახლეობის 65 პროცენტის შემოსავალი შეადგენდა (ციფრები ეკუთვნის 28-29 წლებს) 29 მილიონ დოლარს, რაც 5 სულისაგან შემდგარ ოჯახისათვის შეადგენს 2000 დოლარს წლიურად. თუ რას წარმოადგენს ეს თანხა ამერიკის საშუალო სიღვირის პირობებში ამას განმარტავდა ნიუ-იორკის შრომის სტატისტიკის ბიურო:

„ეს არის ჯანმრთელობის და მორალური მდგომარეობის უმდაბლესი საფეხური, რომელზე დაბლა ოჯახი ვერ დაეშვება ისე, რომ ფიზიკურად და მორალურად არ გადაგვარდეს“.

მის შემდეგ განვლო სამმა წელმა. სოციალური უფსკრული კიდევ უფრო გაღრმავდა. 12-15 მილიონი მუშა ქუჩაშია გაყრილი. ეს იმპა ნიშნავს, რომ 60 მილიონამდე სული (ამერიკის მოსახლეობის ნახევარი) სიმშვილისაგან სიცივისაგან სასიკვდილოდ არის განწირული სამრეწველო პროდუქტიურობის მშვიერ არმ. ემატება გაღატაკებულ ფერმერთა ათეულმილიონიანი არმია (თუ რა იწვევს ფერმერთა გაღატაკებას ამას ნათელჰყოფს შემდეგი ციფრები: სასოფლო სამეურნეო პროდუქტების ფასები ომის წინა დროის დონეებთან

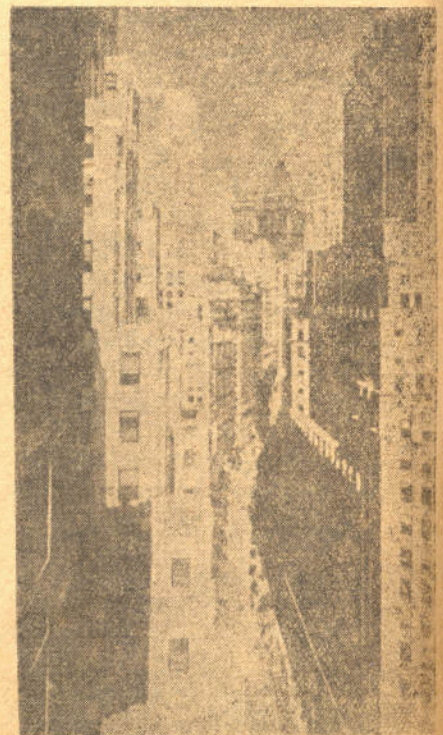
შედარებით დეცა 60 პროცენტით, გადასახადები გაიზარდა 120-130 პროცენტით, ფერმერები კი 1920-დან 1930 წლამდე გაიზარდა 3 მილიონი დოლარით). ფერმერები აწყობენ ჯანყს, ისინი აწყობენ თავისებურ გაფიცვას. იზრდება და ფართოვდება კლასობრივი ბრძოლის ფრონტი.

ასეთ პირობებში სწორივინაა სამრეწველო არჩევნები შეერთებულ შტატებში.

ჰუვერი და მისი მომხრეები ყოველ მხრივ ცდილობდნენ დაემტკიცებინათ ამრჩევლებისათვის, რომ დეპრესიის პერიოდი დამთავრდა და იწყება „პროსპერიტის“ ახალი ხანა.

მაგრამ საქმეს ვერ უშველა ვერც სახელმწიფოს ხარჯზე მოწყობილმა ხანმოკლე ხელოვნურმა „გაპოცობებამ“ ბირჟაზე, ვერც „რეკონსტრუქციული საფინანსო კორპორაციისათვის“ კრიზისისაგან „დაზარალებულ“ ბანკების დასახმარებლად გადაცემულმა მილიარდებმა.

ჰუვერი დამარცხდა. გასმარჯვარუხველტმა. მართალია, რესპუბლიკანურ (ჰუვერი) და დემოკრატიულ (რუზველტი) პარტიას — ამერიკის კაპიტალიზმის ორი ძირითადი ჯგუფის წარმომადგენლებს შორის — სეზონითი განსხვავება არ არის. გავიდა ის დრო, როცა განსხვავებას სამარჯ-

ნიუ-იორკი. უოლსტრეტი — ფინანსური ცენტრი, საიდანაც კაპიტალისტების ბრუნვა სინამდვილეში განაგებს ამერიკის ფსონიერებას

გელო ჩრდილოეთშია და ზონათგლო-
ბელურ სამხრეთს შორის სისხლია-
ღვრელ ბრძოლებამდე მიჰყავდა ეს
პარტიები. მას შემდეგ დიდმა დრომ
განვლო. ორივე პარტიას სათავეში
უდგანან მილიონერები, ორივე პარ-
ტია ერთნაირად ატარებს კაპიტალი-
სტური ექსპლოატაციის და იმპერია-
ლისტური ექსპანსიის პოლიტიკას.
მაგრამ ამ ორი პარტიის სისტემის
წყალობით ამერიკის ბურჟუაზია ახე-
რებს ფართო მანების მოტყუებას
ისევე, როგორც ამას ასი წლის გან-
მავლობაში შევბოდა ინგლისის ზურ-
ყუაზია, სანამ არ შეიქმნა ბურჟუა-
ზიის მესამე პარტია — „მუშათა“
პარტია. ამგვარი მესამე პარტია ამე-
რიკაში იქმნება ე. წ. „სოციალ-
ტური“ პარტიის სახით, რომელსაც
რასაკვირველია, პრეზიდენტის გაქვა-
ნის არავითარი პერსპექტივები არა
აქვს, მაგრამ თავისი დემოკრატიული
ფრაზეოლოგიით მშვენივრად ასაუ-
ლებს ბურჟუაზიას დაკვეთას — „ტ-
ყუიებს ამრჩეველთა მილიონიან მ-
სებს.

რუსველტის გამარჯვება, მალე-
დავით იმისა, რომ რესპუბლიკა უკლებ-
სა და დემოკრატებს შორის არსე-
ბითად განსხვავება არ არის, ნა-
წიკმა ჩვენებელია იმედების გაცრუების,
რომლითაც შეპყრობილი არიან. შე-
ერთებული შტატების ფართო ზე-
ყუაზიული და წვრილ - ბურჟუაზი-
ული მასები, რომლებმაც თავიანთი
საჩრქვენი ბიულეტენით უნდაბლი-
ბ. გაოუცხადეს პუვერის პოლიტი-

კას. პრეზიდენტის გამოცვლა იმ-
ცინირობამ, რომელიც ამერიკის
პარტისტებმა მოაწყვეს, მია-
განიზატორების აზრით ფართო მა-
სშებში უნდა გაამავროს ილაუზიება,
რომ თითქო ერთი კაპიტალი-სტური
პარტიის შეცვლას სახელმწიფო
სათავეში მეორე კაპიტალი-სტური
პარტიით, შეუძლია მათი მდგომ-
არეობის გაუმჯობესება. მაგრამ რუს-
ველტმა თავისი პასუხი უმუშევართა
დელიგატების მიმართაზე უკვე ნა-
თელპყო, რომ „პროსპერიტის“ და-
ბრუნების მიზნით ის განაგრძობს პუ-
ვერის ნაცად პოლიტიკას — კრი-
ზისის მთელი სიმძიმის გადატანას
მშრომელთა ზურგზე, მუშებისა და
ფერმერების ზურგზე.

პუვერი იყო ჩადღაცებული „პრო-
სპერიტის“ ხანის პრეზიდენტი, რუს-
ველტი იქნება ამერიკის იმპერიალი-
ზმის შინაგან და საგარეო წინააღ-
მდეობათა კიდევ უფრო მეტად გამ-
წვავების და გაღრმავების ხანის
პრეზიდენტი.

ის, რასაკვირველია, ვერავითარ
„პროსპერიტის ვერ მისცემს ამე-
რიკას, რადგან ვერავითარი „ექიმში“
ვირ განკურნაის კაპიტალიზმს. მუ-
შათა და ფერმერთა ფართო მასები
ჩაბრა დაინახავენ (ისინი უკვე ხედა-
ვენ), თუ რა ფასი აქვს დემოკრატე-
ზის დაპირებებს. მასების ჩამოშლილი
და სილატავე შეუჩერებლად იზრ-
დება და ბოლომდე უღებს მათს ილიუ-
ზიებს.

ე. მ—ძმ.

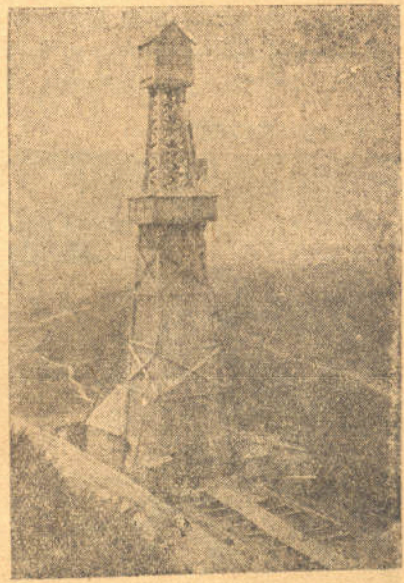
დღეს მზე კაშკაშებს სვანეთის ცაზე
სად არის სუსხი?.. სითბოა მარტო,
ეს იმიტომ, რომ უძლეველ მთაზე
შემოგუდუნდა საბჭოთა ავტო-
გულ-დაფლეთილებს დინამიტებით
მკერდს აბეჭდიან ფოლადის ბეჭდი,
დგანან კლდეები მიამიტები
და მათ ბედს მოთქვამს მწარედ ტყუარი.

ვაგლახ კლდეებში თქვენს ტიჩილი
ვის უნახია, ვისა სმინია
გვიტყუარის მოთქმა ჩივილი
სვანეთის არეს ჯერ არ სჩვევია.
ზამთარი, სუსხი, ყინვა, ქარბუქი,
მოსჩანს კოშკების სილუეტები
სვანთა სოფელში ღამეა მუჭი
და ამათულან თოვლის სვეტები.
„შვილო, გელახსან, ნეტა სადახარში!
მოსთქვამს კერას წინ მოხუცი ქალი.
ასეთ ამინდში მთებში მიდინარ,
თუ დაახებუა ქარბუქმა თიალი,
და მეორე დღეს მკვდარი ჩამოაქვთ
ღელის ნუგეში წასული ბარად,
ბიჭებს სოფელში ამაგი დააქვთ
როგორ გადაჩრენ ზეგვისგან თავად.
დამწოხარებულან ძვილი კოშკები
ზოზონებს ქარი. ბირის სოთილი;
მოხუცი დედა ღუზოდ ამბობს:
„შვილო გელახსან, სადახარ, გილი,
დღეს თვით იგემის კლდეებმა სიმწარე,
დაი ტყუარმა მოსთქვამს მათს ბედზე.
სვანეთს უღიბის ახალი მთავარე
გზა გავიყვანეთ მათს ნადღეთ მკერდზე.“

იყო ბრძოლები, ცეცხლი დიოდ
კლდე ძნოლად ტყობა — მოხუცი გმირი,
იხლა იქ, სადაც ჭოტი მკოდა,
მთაბაღს აყრუებს აიროს საყვირი.
მაგრამ ჯერ კიდევ ბრძოლა გეჭირდება
ჩვენი მიზანის დასამთავრებლად
და სხვა კლივიტორ უნდა დაიღწოთ
ამ დიად საშის სანაცვალეზლად.
მაშ წინ, წინ. მიდგრად გაესწოთ ძმებო,
დე, რკინად იქვს ეს ჩივნი გული
თვით ამ კლდეებში დაგანოთ ცეცხლი
და დაიბრლოთ შრომის თირსოლი.
დღეს მზე კაშკაშებს სვანეთის ცაზე
სად არის სუსხი. სითბოა მარტო,
ეს იმიტომ, რომ უძლეველ მთაზე
შემოგუდუნდა საბჭოთა ავტო.

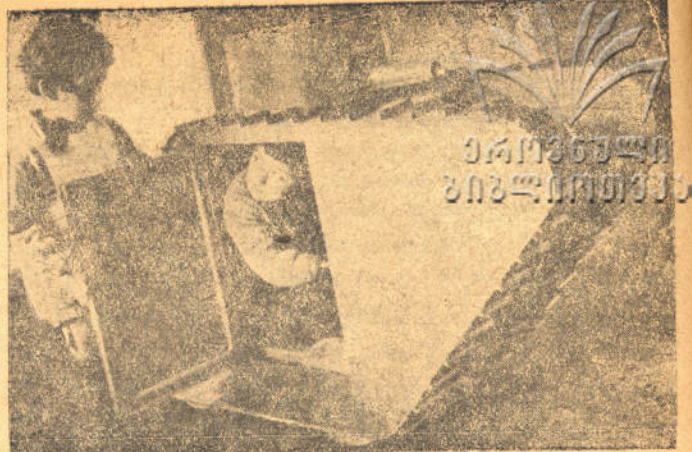
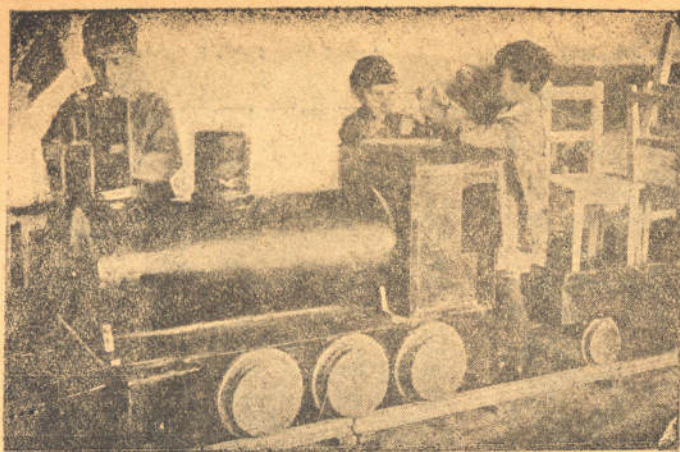
გივი გავლიანი

ხუბერი

პუვერის „ქალაქები“ — ასე უწოდებენ დაცინვით ამერიკელი უმუშევრები მათი ხედიდან აგებული ჭოხჩხების უბნებს, სურათზე — უმუშევართა უბნის ერთი კუთხე ნიუ-იორკში.

ნავთი ჩრდილოეთში, ნავთის კოშკი მდ. კოლფაზე, ჩერდინის ახლო (ჩრდილოეთ-აღმოსავლეთი).

მექანიზირებული ორთქლმავალი

ტანკი

პოლიტექნიკურ სათამაშოს გამოფენა თბილისში

განსახკომის პირველი საცდელ-სა ჩვენებელი საბავშვო კერა დიდიან თავის არსებობისა (პირველი ნოემბ. 1926 წ.) ცდილობს თანამედროვე პედაგოგიკის ამოცანების დაძლევის, თეორიული და პრაქტიკული.

1929-30 სამოსწავლო წილს საბჭოთა პედაგოგიკამ მტკიცად მოითხოვა სწავლა-აღზრდის მიმართვა პოლიტექნიკურ აღზრდის საფუძველზე. საბავშვო კერამაც ამ წლიდან მიზნად დაისახა მთელი მუშაობის გარდაქმნა პოლიტექნიკური აღზრდის საფუძველზე, ამ ამოცანის განხორციელების დროს წააწყდა ორ დიდ დამბრკოლებას:

1) პოლიტექნიკური სათამაშოს უქონლობა, სათამაშოსი, რომელიც არის ერთ-ერთი ძლიერი იარაღი პოლიტექნიკური აღზრდისა, რომლის საშუალებითაც ბავშვები აფართოვებენ თავიანთ ჯიხრას, გამოუცდილებას, აწვდიან კონსტრუქტორების და გამოგონებლობის ნიჭს, ტექნიკურ ჩივილებს.

2) წარმოებასთან კავშირის უქონლობა—მახლობლად რაიონში არ იყო არც ერთი წარმოება, არც ერთი ონაჯ მოწყობილი სახელოსნო. წარმოებასთან კავშირი კი ბავშვს აცნობს მოზრდილთა შრომას, მან-

ქან-იარაღს, ახალ შრომის ფორმებს სოც-შეჯიბრის, დამკვერლობა, ნედლეულის ადამუშავებას.

ამის შედეგად კერამ მიზნად დაისახა დაარსება პოლიტექნიკურ სათამაშო სათამაშოს სახელოსნოსი. ეს საკითხი დამუშავებულ იქნა პედ. საბჭოში, შემდეგ გადატანილი განსახკომის ს. ა. ალზრდის სექტორში. დასმული განსახკომის სხდომაზე, სადაც დადგენილ იქნა გადაწყვეტილი, განსახკომმა გაიღო თანხა სახელოსნოს შენობის აგებისათვის და მის მოწყობისათვის. სახელოსნო იდგეს ნახევრად მექანიზირებულია. მუშაობა ამაწლის 10 მარტიდან საბავშვო კერა კი პოლიტექნიკურ სათამაშო ხელოსანობების გარშემო მუშაობს სამი წელიწადი, ამ მუშაობის შედეგი საბავშვო კერამ გამოიტანა გამოფენაზე 22 ოქტომბრიდან პირველ დეკემბრამდე.) რომლის მიზანი აყო:

1) პროპაგანდა ახალ თანამედროვე პოლიტექნიკურ სათამაშოს ნიმუშების, წარმოებების ჩაბმა ამ სათამაშოს გაკეთებაში. ამ სათამაშოების მასიურად დამზადების მიზნით.

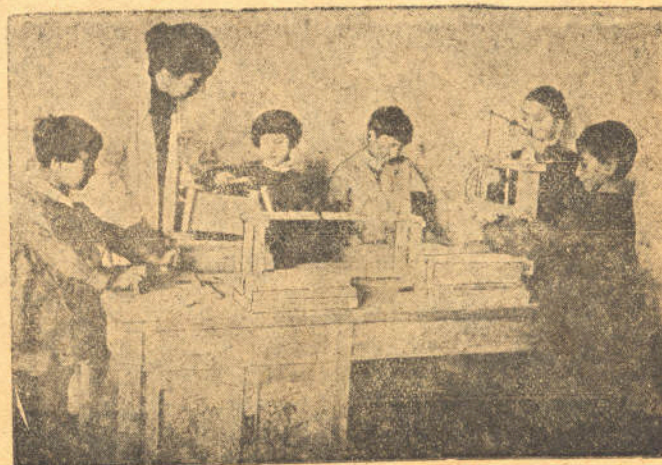
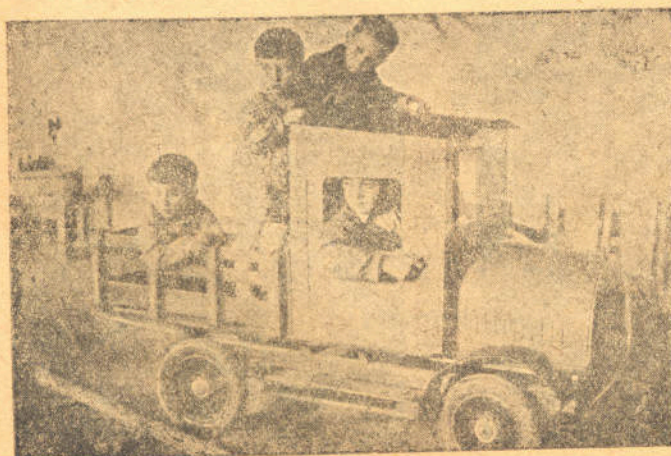
2) ჩატარებულ მუშაობის გამოტანა ფართო საზოგადოებრივობის სამსჯავროზე და კრიტიკის საფუძველზე შემჩნეული ნაკლოვანებების აღმოფხვრა მომავალში.

3) პოლიტექნიკურ სათამაშოს დამუშავების გარშემო პედაგოგების მხატვრების, მუშა-გამომგონებლების, ინჟინერ-ტექნიკოსების, თვით ბავშვების და ყველა იმთი, ვისაც ინტერესებს ახალთაობის სწორი აღზრდა.

გამოფენამ დიდი ინტერესი გამოიყვია ფართო საზოგადოებრივებაში.

გამოფენის დღეებში მრავალმა პედაგოგმა და უფროსი ჯგუფის მოსწავლეებმა ითხოვა პრაქტიკაზე დაშვება სახელოსნოში. ბევრმა ბავშვმა წარმოადგინა თავისი გამოგონება. ბევრი ორგანიზაცია შეგვპირდა დახმარებას მასელით და სხვ. აღვითქვეს დახმარება ინჟინერ-ტექნიკოსებმა. ეს ცოცხალი გამოხმაურება თავდება იმის, რომ ახალ სათამაშოს შექმნის საქმე მტკიცე ნიადაგზე იქნება დაყენებული.

6. უნაფოფილი

მექანიზირებული საბარგო ავტო მობილი.

ბავშვები სამუშაო მაგიდასთან

მხატვარი ვანო ხოჯაბეგოვი

(გარდაცვალებიდან 10 წლის შესრულების გამო)

გერმანული
გამომცემლობა

ნოემბერში შესრულდა ათი წელიწადი გარდაიცვალა ხალხიდან გამოსული, ბუნებით ნიჭით უზენად დაჯილდოებული მხატვარი ვანო ხოჯაბეგოვი. ვანო ტფილისელი იყო. დაიბადა 1875 წ. წყაროს უბანში, ხარაზის ოჯახში. რვა წლის იყო, როდესაც მამამ შეგირდად მიიბარა თავის ძმას მეწვრილმანეს.

აქ ვანომ თავისით შეისწავლა ანბანი და კითხვა — ძველი ქალღმერთებიდან, რომლიდანაც იგი პარკუჭებს აკეთებდა მეწვრილმანესთან. აი, ეს პარკები იყო ვანოსათვის სკოლა, როდესაც ამ პარკების კეთების დროს დაეხმარა მას ხატვის სურვილი. ლი ჟურნალები, მაშინ მის სიხარულოს საზოგადოებრივ კონდა. ამ დროს დაბადა მას ხატვის სურვილი და თვითონაც დაიწყო ხატვა.

რამოდენიმე ხნის შემდეგ, როდესაც წამოიზარდა, მას ურჩიეს შესულიყო სამხატვრო სკოლაში, ვანომ რჩევა გაიგონა, შევიდა სკოლაში. მხოლოდ აქ მცირე ხანს დაჰყო. ამრიგად მას სპეციალური სწავლა არ მიუღია. მით უფრო საყურადღებოა, მის მიერ დიდი ხელოვნებით შესრულებული ნახატები. ვ. ხოჯაბეგოვის შემოქმედებას ფართო საზოგადოება გაეცნო პირველად 1916 წ., როდესაც მან მხატვართა გამოფენაზე, „დიდების ტაძარში“ გამოფინა თავისი ნახატები, აქ მან უცხად მიიქცია საზოგადოების და პრესის ყურადღება, რომელთაც აღიარეს მისი ნიჭის სიდიდე. ხომეს მხატვართა კავშირის გამოფენაზე 1917 წელს ვანომ მეორედ გამოფინა ნახატები. ტფილისში, შემდეგ სტამბოლსა და ამერიკაში, ვანოს ნახატებმა ყველგან დიდი ყურადღება მიიქცია და ბევრიც გაიყიდა. ვანო მუდამ გაპირებულია სცხოვრობდა, ვერც გამოფენაზე გამარჯვებამ გააუმჯობესა მისი ცხოვრება, ამიტომ მხატვრებმა (უმთავრესად გიგო შარბაშიანმა მოახერხეს მისთვის სამსახურის მოვნა. 1918 წელს ვანო ხოჯაბეგოვი კარის კა-

ში, ვანოს ნახატებმა ყველგან დიდი ყურადღება მიიქცია და ბევრიც გაიყიდა. ვანო მუდამ გაპირებულია სცხოვრობდა, ვერც გამოფენაზე გამარჯვებამ გააუმჯობესა მისი ცხოვრება, ამიტომ მხატვრებმა (უმთავრესად გიგო შარბაშიანმა მოახერხეს მისთვის სამსახურის მოვნა. 1918 წელს ვანო ხოჯაბეგოვი კარის კა-

ვ. ხოჯაბეგოვი ახალგაზრდობაში

ცად მოაწყო კაფე „უნიონში“, აქაც იგი ყოველთვის ფანქრით ხელში ყველა მიმსვლელ სტუმრებს ხატავდა. გარდაიცვალა იგი 1922 წ. ფილტვების ანთებით.

ვ. ხოჯაბეგოვის ხატვის თემები იყო უმთავრესად „ძველი ტფილისი“-ს ყოფა-ცხოვრება, ადამიანების ცხოვრება. მისი იშვიათი ნიჭით გაცოცხლებულია მეცხრამეტე საუკუნე. აქ იგი შეუდარებელი ვირტუოზია.

მისი ნახატების ყოველი ნახატია, რომელიც მოძრაობა, იშვიათი ნიჭით არის გადმოცემული და ღრმა შთაბეჭდილებას სტოვებს. მისი საუკეთესო ნახატებია: „მეტივეები“, „ძველი ბაჟალხანა“, „ყოჩების კილაობა“, „ცეკვა ქორწილის მესამე დღით სასაფლაოზე“, „ყვენობა“, „ქეფი წვერიანის ღუქანში“, „შამპრობა“, „დასაფლავება“, „ჭიდიობა“, „მეჭელეები“, და ორი სურათი: „მცხეთაზე მიმავალი“ 1) „წასვლისას“ და 2) „მცხეთიდან დაბრუნებისას“. ესა და მრავალი სხვა ნახატები ამტკიცებენ ამ თავისით ნაწარმოებ ხალხიდან გამოსული მხატვრის დიდ ნიჭს. ვანო ხოჯაბეგოვს, ნახატების დიდი კოლექცია არის სომხეთში, ერევანში მუზეუმში. ამ რომოდენიმე წლის წინად ტფილისის მუნიციპალურმა მუზეუმმა შეიძინა კარგად მოზრდილი კოლექცია ვანოს საუკეთესო ნახატებისა. ამასთანავე ხოჯაბეგოვის ნახატები აქვს მის პირად მეგობარს ტფილისელ მხატვარს გიგო შარბაშიანს, რომელმაც პირველმა მიაქცია ვანოს ნიჭს ყურადღება და დაეხმარა მას. ვანოს ნახატების დიდი რაოდენობა გაყიდულია აგრეთვე კერძო პირებზე, ტფილისში, ერევანში, სტამბოლში, შემდეგ სტამბოლსა და ამერიკაზე დეკემბრის პირველიდან ტფილისში ეწყობა, ვ. ხოჯაბეგოვის ნახატების ფართე გამოფენა მისი გარდაცვალებიდან 10 წლის შესრულებასთან დაკავშირებით.

ვ. გუთლიაშვილი

ვ. ხოჯაბეგოვი: „მთვრალი დათვი“

ვ. ხოჯაბეგოვი: „ყოჩების ჩსუბი“

ბელესკოპი გიგანტი

ამჟამად ამერიკაში ამზადებენ ტელესკოპს, რომელიც თავისი ზომით ბევრჯერ უფრო დიდ იქნება, ვიდრე თანამედროვე უდიდესი ასტრონომიული მიწები.

მისი სიდიდის დასახასიათებლად საკმაოდ "შემდეგი" (ჩნობების მოყვანა. ამ ტელესკოპის საშუალებით შესაძლებელი იქნებოდა ჩვეულებრივი სინათლის ალოს დანახვა 60.000 კილომეტრის მანძილზე. ე. ი. დედამიწის ერთ ნახევარი ეკატორით დაშორებულ მანძილზე. ამასთან შეფარდებით ტელესკოპის ზომა (კუთხედის დიდი). მისი სარკის დიამეტრი აღემატება 5 მეტრს (580 სანტიმეტრი), სისქე კი თითქმის ერთ მეტრს უდრის. წონა უდრის 30 ტონას (1800 ფუთი). ეინაიდან ოპტიკური შუშის ერთი მთლიანი ნაპირის მიღება ამგვარი საზღვრების შეუძლებელია. ამერიკელები სარკის ამზადებენ ქაირიდან, მისი ფენებით დაზრდით ერთმანეთზე.

რას მოელოდნ ასტრონომები ამგვარი მძლავრი ტელესკოპისაგან?

ამჟამად ყოდიდესი და უმძლავრესი ტელესკოპების საშუალებით შეიძლება ისეთი ვარსკვლავების დანახვა, რომელთა სინათლე ჩვენამდე 170 მილიონი სინათლის წლის განმავლობაში მოდის. სინათლე, როგორც ცნობილია, ვრცელდება 300 ათასი კილომეტრის სისწრაფით წამში. წელიწადში—31.536.000 წამით, მაშასადამე წლის განმავლობაში სინათლე გაივლის მანძილს, რომელიც უდრის 9.460.800.000.000 კილომეტრს, 170 მილ. წლ. განმავლობაში კი 16.063.360.000.000.000.000.000 კილომეტრს, ამგვარი მანძილის წარმოდგენა კი შეუძლებელია. ახალი ტელესკოპი იგეგმება თანამედროვე უმძლავრეს ტელესკოპთან შედარებით. ეს იმას ნიშნავს, რომ ის მიაღწევს 1.700 მილიონი სინათლის წლის სიღრმის. ამრიგად ამ ტელესკოპის საშუალებით შესაძლებელი იქნება დანახვა ვარსკვლავების, რომლებიც გაჩნდნენ მაშინ, როცა დედამიწის ნიშნად იქნა კი არ იყო.

ამ აუზარმაზარი ტელესკოპის დასადავამათ სპეციალური კომისია ეძებს შესაფერის მთიან ადგილს. მთელი დადგენილება 450 ტონას იწონის ისე რომ მისი გადატანა არც ისე ადვილია. ამასთან ერთად ტელესკოპი საკმაოდ მაღლა უნდა დაიდგას, რომ მთვარეს ხელოს არ უშლიდეს ღრუბლები და მიწის აორთქლებანი.

შენიშნა შუშის კედლებით.

პარიზში შენდება შენობა, რომლის სამი კედელი მინიდან არის გაკეთებული და არა აქვს ფასადები ფანჯრები. შუშები ჩადგმულია 200მ² არეზე, ვენტილაცია სწარმოებს სასუფეველი ტემპერატურის გაფილტრული ჰაერის შემცველი შენობაში. ორივე შუშის კედლებს შორის ზამთრობით მოძრაობს თბილი ჰაერი, ზაფხულობით კი — ცივი და ამრიგად ტემპერატურა ერთ დონეზეა დაცული. როგორც იუწყებიან, ამგვარ შენობაში სრულად არ ატანს ხმაურბა ქუჩებიდან.

მენდელეევის პერიოდული სისტემა შემსუბუქდა

1930-31 წ.წ. ამერიკელმა პროფ. ედისონმა აღმოაჩინა მენდელეევის პერიოდული სისტემის ორი უკანასკნელი ელემენტი. ამ რიგად პერიოდულ სისტემაში აღარ არის დარჩენილი შეუცვებელი ადგილი. მაგრამ აღმოჩენილმა ელემენტმა, რომლებიც აქამდე ცნობილი იყვნენ მხოლოდ თეორიული ნომრების მიხედვით, (№ 85 და 887), მიიღეს სახელწოდება ვირგიუმი და „ალაბამინ“ — იმ შტატების სახელწოდების მიხედვით, სადაც ისინი იქნა აღმოჩენილი (ვირგინია და ალაბამა).

ზადრაკის ჩამოვიღი სიმშვილით მოკვდა

გაზეთი „პეტერს ლოლიდ“ იუწყება: „12 ნოემბერს ლონდონის ერთ-ერთი იაფ-ფასიანი პანსიონის პატარა ოთახში მკვდარი იპოვეს ინგლისის ჰადრაკის ჩემპიონი ეტერი. ის მოკვდა გულის მანკისაგან. უკანასკნელ წლებში ეტერი დიდ გა

ჭირვებას განიცდიდა. საარსებო საშუალებას ის შოიკლეთში (რომ იაფ-ფასიან რესტორნებში იყო) ფეხში ერთ მილინგათ (30 კპ.) ყოველ მსურველთან თამაშობდა ჰადრაკის პარტიას“.

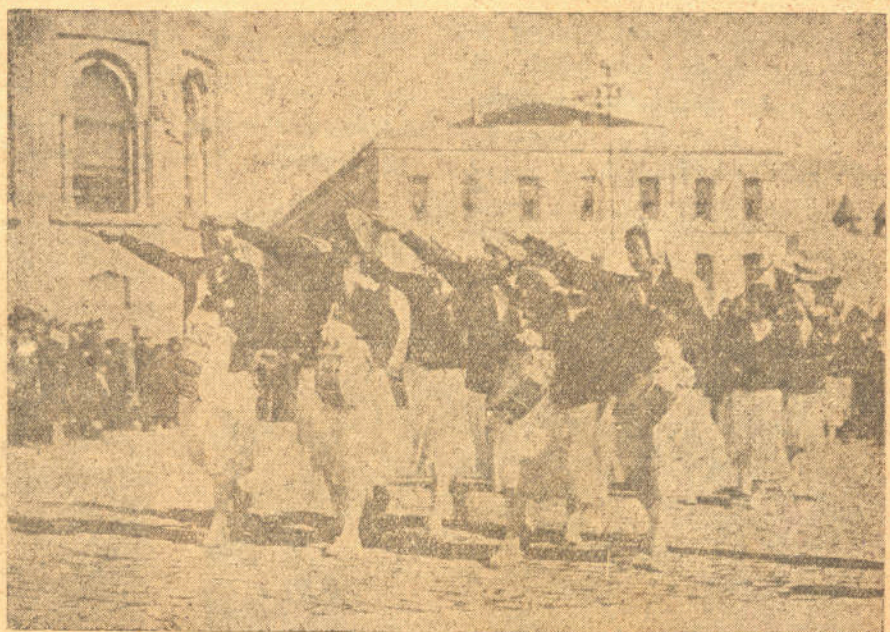
მარკის სახელმწიფოთა და ვალუაზა ამერიკისადმი

შეერთებულ შტატებსა და მის ვალუებს შორის 1923-28 წ.წ. დადებული შეთანხმებების თანახმად, მევალებმა პროცენტებთან ერთად უნდა გადაუხადონ ამერიკას 4.553.255.490 გირ. სტერლინგი ოქროთი (45 მილიონი ოქროთი). ინგლისმა უკანასკნელი გადასახდელი უნდა შეიტანოს 1984 წელს. დანარჩენებმა მევალებმა—1987 წელს.

1931-32 წელს შესატანი ვალის წილი გადადებული იქნა ჰუვერის მორატორიუმის ძალით და იგი შეტანილი უნდა იქნას ათი წლის განმავლობაში. 1931-32 წ. შესატანი შეადგენდა 840 მილიონ დოლარს. ჰუვერის მორატორიუმს ვადა გაუვიდა 15 ივლისს და 15 დეკემბერს უნდა დაიწყოს 1932-33 წლის შესატანის გადახდა. 1932-33 წ. ამერიკამ ვალების ანგარიში უნდა მიიღოს 278 მილიონი დოლარი.

აქედან ინგლისმა უნდა გადაიხადოს 184,4 მილიონი, საფრანგეთმა—60 მილიონი, იტალიამ—14,8 მილიონი, ბელგიამ—8,5 მილ. პოლონეთმა—7 მილიონი, ჩუმიენთა—1 მილიონ დოლარი.

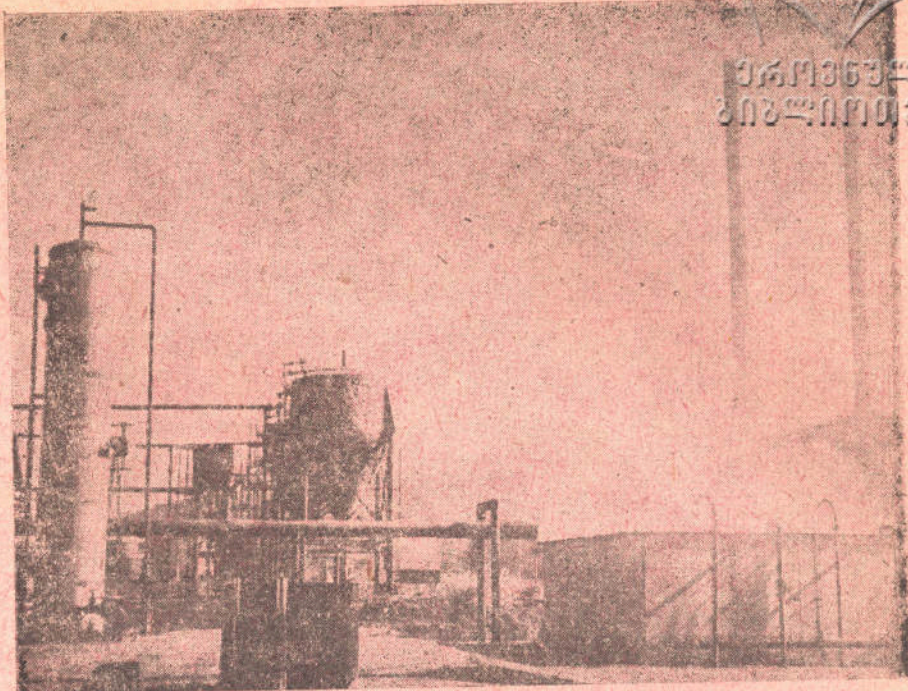
ინგლისის შესატანი თითქმის ერთ ნაირი იქნება 1955 წლამდე, შემდეგ მცირდება. საფრანგეთის შესატანი მაქსიმუმს—125 მილიონ დოლარს მიაღწევს 1942 წელს.

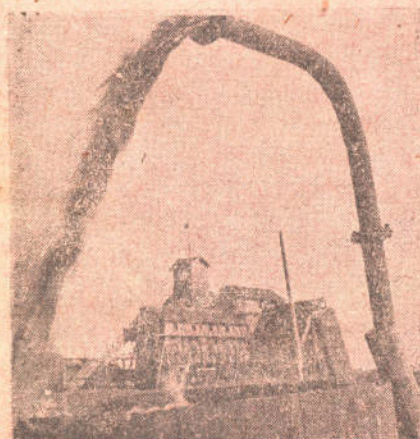
ახალი თუჩმეთი. რესპუბლიკის გამოცხადების წლის თავი. სტამბოლში — მთავრადეფთა დემონსტრაცია

თბილისი. აბრეშუმის საქსოვი ფაბრიკის სართავი ცეხის პარტორგი ამა ნინო ბურნაძე, გეგმა შეარულა 180 პროც.

სამ. ნავთი. შირაზანის ნავთის გამოსახდელი ქარხანა.

ჭყალის ამოქაჩვა მაღაროდან (პოხედინოს მაღარო, მოსკოვის ოლქი)

უღაჩე (1-ლი გვ.) ბრძმელი № 7 (ქიკაბინისკის სახელმწიფო ქარხანა, კამენსკოვში), რომელმაც გაიმარჯვა ბრძმების საკავშირო კონკურსში, მიიღო საგზოთა კავშირის საუკეთესო ბრძმელის სახელწოდება, ბრძმელის მუშაობას მიეცათ პირველი ჯილდო და გავ. „პრავდა“-ს გარდამავალი დროშა

ბრძმელმა სამი თვის გეგმა შეასრულა 120,6 %ით; ერთ ტონა თუჯის გამოდნობაზე იხარჯება ერთ ტონაზე ნაკლები კოქსი, გეგმით გათვალისწინებული 1,14 ტონის ნაცვლად. ერთ ტონა თუჯის ღირებულება ოქტომბერში უდრიდა 50 მანეთს, სექტემბერთან შედარებით შემცირებულია 14 %ით.

ბათომი. ბათუმის სამკერვალო ქარხნის სამკერვალო ცეხმა გარდამავალი დროში მიიღო გეგმის გადაჭარბებით შესრულებისათვის, როგორც რწოდენობით, ისე ხარისხობრივად. სურათზე—ცეხის საუკეთესო დამკვერელი ამა კომახინძე

არიონაძე. გვირაბის ინტერნაციონალი ბრიგადის ბრიგადირები ამა. ოპოლაძე და გიორგიშვილი. რამდენჯერმე იყვნენ დაჯილდოებულნი. მათ ბრიგადაში არის 260 კაცი, 14 ეროვნების წარმომადგენლები.

ფან 20 ძაპ.

